

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/I/2024/36124048425443588

ŠVAJČIARSKY BANKOVÝ SYSTÉM A JEHO
REGULÁCIA

Diplomová práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

ŠVAJČIARSKY BANKOVÝ SYSTÉM A JEHO
REGULÁCIA

Diplomová práca

Študijný program: Hospodárska diplomacia
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov
a hospodárskej diplomacie
Vedúci záverečnej práce: Dr. habil. Ing. Eva Jančíková, PhD.

Bratislava 2024

Bc. Nad'a Krupčiaková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu s názvom „Švajčiarsky bankový systém a jeho regulácia“ som vypracovala samostatne pod vedením svojej vedúcej, Dr. habil. Ing. Evy Jančíkovej, PhD., s využitím uvedených zdrojov a prameňov.

Bratislava, ...

.....

Bc. Nad'a Krupčiaková

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa rada pod'akovala svojej vedúcej práce, doc. Ing. Eve Jančíkovej, PhD., za jej odbornú pomoc, usmernenia, pripomienky ako aj celkový prístup počas tvorby práce.

Abstrakt

KRUPČIAKOVÁ, Nad'a: *Švajčiarsky bankový systém a jeho regulácia*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúca záverečnej práce: Dr. habil. Ing. Eva Jančíková, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2024, 74 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému švajčiarskeho bankového systému, pričom jej cieľom je komplexne charakterizovať súčasný bankový systém Švajčiarska, a to v kontexte jeho historického vývoja, ale aj nedávnych zmien. Práca analyzuje pojem „bezpečný prístav“ a jeho atribúty s bližším zameraním na bankové tajomstvo ako faktor úspechu švajčiarskeho bankového systému. V práci sú v tejto súvislosti interpretované okolnosti vzniku švajčiarskeho bankového tajomstva a jeho následný vývoj v kontexte právnej regulácie, s poukázaním na jeho úpadok. Teoretické vymedzenie súčasného stavu švajčiarskeho bankového systému taktiež poukazuje na problém „too big to fail“, súvisiaci so systémovo dôležitými bankami. Výskumná časť práce je preto zameraná na aplikovanie uvedenej problematiky a jej príslušnej regulácie na problémy bánk *UBS* a *Credit Suisse*. Výsledkom riešenia danej problematiky je, že v dôsledku stále sa zväčšujúcich švajčiarskych bánk čelia súčasné regulačné orgány výzvam s úpravou systémovo dôležitých bánk, ktorých pád by viedol ku katastrofálnym následkom. Napriek tomu, že súčasný švajčiarsky bankový systém čelí rôznym výzvam, stále mu patrí status globálnej bankovej veľmoci s jedinečným bankovým prostredím.

Kľúčové slová: švajčiarsky bankový systém, bezpečný prístav, bankové tajomstvo, systémovo dôležité banky, „too big to fail“, *UBS*, *Credit Suisse*

Abstract

KRUPČIAKOVÁ, Naďa: *The Swiss banking system and its regulation*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Thesis supervisor: Dr. habil. Ing. Eva Jančíková, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2024, 74 p.

The final thesis focuses on the topic of the Swiss banking system and its aim is to provide a comprehensive characterisation of the banking system in the context of its historical development and recent changes in its regulation. The initial analysis concerns the “safe haven” concept and its attributes, with a closer focus on banking secrecy as a success factor of the Swiss banking system. In this regard, the thesis interprets the circumstances of the emergence of Swiss banking secrecy and its subsequent development in the context of legal regulation, highlighting its decline. The theoretical description of the current state of the Swiss banking system also emphasizes the "too-big-to-fail" problem related to systemically important banks. The research part of the thesis therefore focuses on the application of the above-mentioned issue and its respective regulation to the problems of *UBS* and *Credit Suisse*. As a result of examining the issue, the ever-increasing Swiss banks pose a challenge to the current regulators regarding the regulation of systemically important banks, the failure of which would lead to catastrophic consequences. Although the current Swiss banking system faces various challenges, it still enjoys the status of a global banking power with a unique banking environment.

Keywords: Swiss banking system, “safe haven”, banking secrecy, systemically important banks, “too big to fail”, *UBS*, *Credit Suisse*

Obsah

Úvod.....	15
1 Charakteristika švajčiarskeho bankového systému	17
1.1 Historický vývoj švajčiarskeho bankového sektora	17
1.2 Hlavné švajčiarske banky v súčasnosti	25
1.2.1 Domáce banky.....	27
1.2.2 Globálne aktívne banky.....	29
1.2.3 Ostatné banky.....	30
1.3 Švajčiarsky bankový systém ako bezpečný prístav.....	31
1.3.1 Politická neutralita.....	32
1.3.2 Ekonomická a menová stabilita	32
1.3.3 Bankové tajomstvo	34
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	36
3 Vzostup a zostup bankového tajomstva	38
3.1 Pôvod bankového tajomstva	38
3.2 Dôvody kodifikácie bankového tajomstva.....	39
3.3 Obsah bankového tajomstva	41
3.4 Praktiky švajčiarskeho bankového tajomstva	42
3.5 Limitácie bankového tajomstva	43
3.6 Vnímanie bankového tajomstva inými štátmi.....	45
3.7 Zákaz prania špinavých peňazí	47
3.8 Problémy s daňovými únikmi	49
3.9 Súčasná úprava bankového tajomstva.....	50
3.10 Bankové tajomstvo a bezpečný prístav	51
4 Problém „too big to fail“	52
4.1 Podstata systémovej stability a systémovo dôležitých bánk	53
4.2 Globálna kríza a problémy banky <i>UBS</i>	54
4.3 Nová regulácia systémovo dôležitých bánk.....	56

4.4	Problémy banky <i>Credit Suisse</i> a jej núdzová akvizícia.....	59
4.4.1	<i>Núdzová akvizícia banky Credit Suisse</i>	61
4.4.2	<i>Porovnanie UBS a Credit Suisse v čase ich problémov</i>	62
4.5	Zhodnotenie „too-big-to-fail“ regulácie.....	64
4.6	Zhodnotenie súčasnej situácie vo švajčiarskom bankovom sektore	65
5	Diskusia.....	67
	Záver	68
	Zoznam použitej literatúry	70

Úvod

Bankovníctvo vo Švajčiarsku patrí medzi najvýznamnejšie odvetvia národného hospodárstva a zohráva kľúčovú úlohu v medzinárodnom finančnom systéme. Švajčiarsko je dlhodobo považované za jedného z popredných hráčov vo svetovom bankovníctve a jeho banky sú známe svojou stabilitou, spoľahlivosťou a vysokou kvalitou služieb. Táto krajina sa stala centrom pre mnohé bankové aktivity vrátane správy majetku, privátneho bankovníctva, obchodovania s cennými papiermi a komerčného bankovníctva.

Švajčiarsky bankový systém je charakterizovaný svojou unikátnou štruktúrou a zásadami, ktoré ho odlišujú od iných krajín. Jedným z najvýznamnejších aspektov je bankové tajomstvo, ktoré je dôležitou súčasťou švajčiarskeho bankového sektora a prilákalo množstvo zahraničných klientov. Okrem toho Švajčiarsko profituje z vlastného politického a ekonomického prostredia, ktoré podporuje stabilitu a dôveru investorov.

Banky vo Švajčiarsku majú silnú medzinárodnú prítomnosť a sú aktívne zapojené do globálneho finančného trhu. Vzhľadom na svoju významnú úlohu v medzinárodnom finančnom systéme je švajčiarsky bankový sektor pod dohľadom a reguláciou švajčiarskych aj medzinárodných orgánov. Aj napriek jeho všeobecnej stabilite čelia švajčiarske banky výzvam a tlakom spojeným so zmenami v globálnom hospodárskom prostredí.

Práve z tohto dôvodu je zaujímavé bližšie sa zamerať na súčasné výzvy, ktorým čelí švajčiarsky bankový systém. Táto práca sa preto zameriava na podrobnejšiu analýzu charakteristík a špecifik švajčiarskeho bankového systému v kontexte jeho historického vývoja aj aktuálnej situácie.

S cieľom poskytnúť ucelený pohľad na švajčiarsky bankový sektor je prvá kapitola venovaná historickému vývoju švajčiarskych bánk a bankového systému ako takého, pričom už samotný vývoj naznačuje niektoré dodnes pretrvávajúce výzvy. Kapitola zároveň bližšie charakterizuje súčasné švajčiarske banky s poukázaním na podobnosti a rozdiely medzi jednotlivými kategóriami bánk. V záverečnej časti teoretického vymedzenia problematiky je detailnejšie analyzovaný pojem „bezpečný prístav“ – status, ktorý prirodzene prislúcha švajčiarskemu bankovému systému.

Nasledujúca kapitola obsahuje ciele diplomovej práce a konkrétne stanovené výskumné otázky, ktoré zodpovedá analýza v tretej a štvrtej kapitole. Druhá kapitola zároveň obsahuje metodiku práce a metódy skúmania, ktoré boli v práci použité. Ďalej sme v tejto kapitole uviedli, z akých zdrojov sme čerpali a kde sme tieto zdroje získali.

Tretia kapitola nadväzuje na teoretické vymedzenie švajčiarskeho bankového systému ako bezpečného prístavu a zaoberá sa problematikou švajčiarskeho bankového tajomstva, pričom bližšie skúma okolnosti jeho vzniku a následný vývoj v oblasti jeho regulácie. Poskytuje tak odpovede na výskumné otázky, do akej miery je v súčasnosti švajčiarske bankové tajomstvo ešte relevantné. V nadväznosti na uvedené poskytuje aj odpoveď na otázku, čo v kontexte 21. storočia naozaj stojí za úspechom švajčiarskych bánk.

Štvrtá kapitola sa venuje veľmi aktuálnemu a vážnemu problému „too big to fail“ – problému bánk, ktoré sú príliš veľké na to, aby mohli zlyhať. Poskytuje teoretické vymedzenie uvedeného problému v kontexte najnovšej legislatívy. Zároveň popisuje, aké následky a hrozby tento problém prinesie v prípade, že nastane zlyhanie systémovo dôležitej banky. Problematiku sme následne aplikovali na konkrétne problémy dvoch švajčiarskych globálnych systémovo dôležitých bánk, ktoré sa v priebehu 21. storočia dostali do obrovských problémov, ohrozujúc tak švajčiarsku ekonomiku a finančný systém. Analýza ako aj porovnanie príčin, okolností, následkov a riešení uvedených problémov objasňujú, či a nakoľko uvedené okolnosti predstavujú vážny problém pre súčasné švajčiarske bankovníctvo. Kapitola zároveň ponúka odpoveď na výskumnú otázku, do akej miery je švajčiarsky bankový systém stabilný, respektíve, či možno hovoriť o jeho poklese.

Posledná kapitola diskutuje o možných obmedzeniach práce a uvádza aspekty týkajúce sa švajčiarskeho bankového systému, ktoré ponúkajú priestor na budúce spracovanie. Taktiež identifikuje prierezové témy, ktoré možno ďalej skúmať v kontexte iných krajín, prípadne vypracovať porovnanie konkrétnej problematiky vo vybranej krajine a Švajčiarsku.

1 Charakteristika švajčiarskeho bankového systému

Súčasnú bankovníctvo vychádza z dlhej histórie formovania bánk vo Švajčiarsku a bankovej tradície, ktorá položila základy dnešného bankového sektora. Krajina, ktorá sa vyznačuje finančnou spoľahlivosťou a stabilitou, je celosvetovo známa jedinečným bankovým systémom a má výnimočné postavenie v globálnom finančnom systéme. Úspech tohto odvetvia švajčiarskej ekonomiky možno pripísať viacerým faktorom, medzi inými stabilite a dôvere, bankovému tajomstvu, globálnej prítomnosti, inováciám vo finančných službách, politickej neutralite či regulačnému rámcu. Práve kvality ako spoľahlivosť a stabilita sa zaslúžili o všeobecné vnímanie švajčiarskeho bankového systému ako bezpečného prístavu. K úspechu švajčiarskych bánk tiež neodmysliteľne patrí ich historický vývoj, ktorý ilustruje, ako sa krajina s relatívne malou populáciou stala jedným z najdôležitejších hráčov vo svetovej ekonomike.

1.1 Historický vývoj švajčiarskeho bankového sektora

Vývoj bankového systému a bánk ako takých je vo Švajčiarsku úzko spojený s nepriaznivými geografickými charakteristikami krajiny. Už v minulosti sa Švajčiarsko vyznačovalo všeobecne neúrodnou poľnohospodárskou pôdou, absenciou nerastných zdrojov ako aj absenciou prístupu k moru. Uvedené dôvody robili zo Švajčiarska jednu z najchudobnejších krajín Európy. Situácia sa začala meniť s príchodom osvietenstva. Vďaka vzdelaniu, technickým znalostiam, disciplinovanej práci, usporiadanému sociálnemu rámcu a politickej stabilite začala krajina prosperovať.¹

Do roku 1848, teda v období Starej konfederácie, predstavovalo Švajčiarsko voľný zväzok kantónov bez stálej ústrednej vlády. Krajina bola politicky aj hospodársky roztrieštená, čo sa odzrkadlilo aj na pomalom rozvoji švajčiarskeho bankovníctva v 19. storočí. Európske finančné centrá boli v tom čase na vzostupe a mnohé európske banky sa rozvíjali práve v dôležitých prístavných mestách ako Antverpy, Amsterdam, Benátky, Janov či Londýn. Rozvoj európskych bánk bol následkom rastúceho obchodu, s ktorým rástla aj potreba jeho regulácie a financovania.² Švajčiarsko však z geografického hľadiska nepredstavovalo vhodnú obchodnú trasu a v tejto oblasti tak značne zaostávalo.

---

¹ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 1.

² HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 29.

Namiesto medzinárodného obchodu kantóny profitovali z veľkých európskych vojen podpisovaním lukratívnych žoldnierskych zmlúv so zahraničnými panovníkmi. Vďaka novej forme prílevu zahraničných príjmov v podobe tzv. penzií mohli najmä mestá Bern a Zürich v priebehu 17. a 18. storočia nahromadiť značné štátne poklady. Bohaté elity tak začali vyžadovať služby novovznikajúcich súkromných bánk a podnikli vznik služieb správy majetku. V tomto období sa značne rozvíjal aj súkromný bankový sektor v Ženeve,³ sústredený na financovanie kráľovskej vlády v susednom Francúzsku. Postupne formujúca sa trieda obchodníkov a podnikateľov v oblasti textilného priemyslu vytvorila dopyt po obchodnom financovaní. Dopyt širších vrstiev obyvateľstva po bankových službách prišiel až so začiatkom industrializácie, následkom čoho vznikli mnohé menšie sporiteľne.⁴

V nemecky hovoriacej časti Starej konfederácie sa simultánne rozmáhal Bazilej ako finančné centrum, i keď v značne menšej miere ako Ženeva. Mesto profitovalo najmä zo svojej polohy na rieke Rýn a s tým súvisiacich bohatých obchodníkov, ktorí podnikli vznik súkromných bánk v Bazileji. Ostatné mestá dnešného Švajčiarska v tom čase nemali významný bankový sektor, iba ojedinelé súkromné banky, ktoré slúžili úzkej vrstve miestnych aristokratov či úspešných obchodníkov.⁵

Vyššie spomenuté príjmy z nábora žoldnierov pre zahraničné armády, zisky z textilnej výroby a neskôr aj hodinárstva vytvárali prebytok kapitálu, ktorý bol základom prvých foriem správy majetku súkromnými bankami. Kantóny okrem toho vytvárali obdoby dnešných štátnych investičných fondov.⁶ Obzvlášť úspešný bol kantón Bern, ktorý v 17. až 18. storočí vďaka šetrnej vláde nahromadil značný štátny poklad a následne na ňom zarábala prostredníctvom politiky požičiavania peňazí cudzím štátom.⁷ Napriek obrovskému úspechu koniec Starej federácie a porážka francúzskou armádou priviedli bernské banky ku krachu. Éra bernských bánk tak natrvalo zanikla. Podobná akumulácia kapitálu nastala aj v Zürichu a jej výsledkom bolo založenie súkromnej banky *Bank Leu* v roku 1755.⁸

Modernizácia ako aj rozsiahla transformácia švajčiarskeho bankového systému prišla v prvej polovici 19. storočia s rozmachom nových sporiteľní, ktoré ponúkali nové služby – sporiace účty. Nový typ bankových inštitúcií už nebol cielený na bohaté elity, ale bežných občanov a pracujúcu triedu, ktorá následkom industrializácie zrazu disponovala stabilným

---

³ Ženeva sa stala súčasťou Starej konfederácie až v roku 1815.

⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 31.

⁵ Tamtiež, s. 37.

⁶ Tamtiež.

⁷ SMITH, Adam. 2005. *The Wealth of Nations*, s. 671.

⁸ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 38.

a pravidelným príjmom.⁹ Taktiež boli založené veľké finančné spoločnosti na mobilizáciou veľkého množstva kapitálu a postupne vznikali univerzálne súkromné a kantonálne banky ponúkajúce čoraz širšiu škálu finančných služieb.¹⁰

Ďalšou významnou zmenou 19. storočia bolo zavedenie bankoviek, pričom prvá bankovka bola vydaná v roku 1826. Systém vydávania bankoviek však v počiatočnom období ešte nebol regulovaný – neexistovala centrálna inštitúcia s monopolom na vydávanie bankoviek, dokonca spočiatku ani jednotná mena.¹¹ Každý kantón sám určoval, akú menu jeho bankovky reprezentovali.¹²

Nasledujúce desaťročia zostala hospodárska súťaž v zásade neobmedzená. Zlom nastal v roku 1881, kedy striktná federálna legislatíva započala éru silne regulovaného bankovníctva. Nový zákon o bankovkách predovšetkým prinútil vydavateľov bankoviek, aby každú švajčiarsku bankovku premenili na nominálnu hodnotu. Okrem toho sa v záujme zachovania minimálnych štandardov kvality vyžadovalo, aby banky pokrývali aspoň 40 % svojho obehu bankoviek kovovými rezervami a aspoň 50 % vlastným kapitálom.¹³ Ako následok prísnych regulácií a neschopnosti splniť novo-stanovené požiadavky sa mnoho bánk vzdalo práva vydávať papierové bankovky.¹⁴

Definitívny koniec éry čiastočnej hospodárskej súťaže v oblasti vydávania bankoviek je spojený so vznikom Švajčiarskej národnej banky. Ako jedna z posledných bánk svojho druhu v západnej Európe¹⁵ začala svoju činnosť v roku 1907.¹⁶ Od tohto momentu patrí centrálnej banke Švajčiarska monopol v tlačení a vydávaní bankoviek do obehu.

Paralelne s vývojom bankoviek sa mesto Zürich dostávalo do popredia švajčiarskeho finančného a bankového systému. V roku 1836 vznikla *Bank in Zürich*, prvá banka vo Švajčiarsku, ktorá bola organizovaná ako akciová spoločnosť. Zürich sa začal rýchlo industrializovať a v druhej polovici 19. storočia sa stal hospodárskou a finančnou veľmocou krajiny. Jadrom tohto veľkolepého rozmachu bol predovšetkým rozvoj železničnej dopravy, pričom novovybudované železničné trasy otvorili nové možnosti obchodu s Nemeckom

---

⁹ RITZMANN, Franz. 1973. *Die Schweizer Banken: Geschichte, Theorie, Statistik*, s. 27.

¹⁰ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 43.

¹¹ BALTENSBERGER, E. – KUGLER, P. 2017. Key Questions and General Insights from Swiss Monetary Experience.

¹² Zmena prišla s novou ústavou Švajčiarskej federácie z roku 1948. Kantóny už nedisponovali právomocou rozhodovať v menovej a peňažnej oblasti – táto vymoženosť bola po vzniku novej konfederácie výlučne v rukách centralizovanej vlády, ktorá v roku 1950 zaviedla jednotnú národnú menu – švajčiarsky frank.

¹³ HERGER, N. 2021. *Regulated free banking in Switzerland*, s. 6.

¹⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 55.

¹⁵ CAPIE, F. a kol. 1994. *The Development of Central Banking*, s. 6.

¹⁶ Centrálna banka vydávajúca bankovky vznikli v susednom Francúzsku už v roku 1800, v Rakúsko-Uhorsku v roku 1816, v Nemecku v roku 1876 a v Taliansku v roku 1893.

a Talianskom. Dôležitú úlohu v tomto období zohrávalo komerčné bankovníctvo a vznik veľkých bánk, ktoré poskytovali investičné služby s cieľom mobilizácie úspor obyvateľstva. Okrem financovania železníc sa často zaoberali aj širokou škálou ďalších činností, vrátane upisovania akcií a dlhopisov, obchodovania s aktívami na sekundárnych trhoch a priamej účasti na zakladaní priemyselných podnikov. V niektorých prípadoch ponúkali verejnosti aj vkladové účty či pôžičky a vydávali vlastné formy papierových peňazí.¹⁷

Ekonomický úspech Zürichu pokračoval otvorením *Schweizerische Kreditanstalt* (neskôr známej ako *Credit Suisse*) v roku 1856, ktorá okrem získavania kapitálu pre domáce železnice poskytovala úvery, diskontovala zmenky a podieľala sa na zakladaní nových spoločností.¹⁸ Druhou veľkou bankou, ktorá však svoje sídlo v Zürichu zriadila až v roku 1912 po zlúčení *Bank in Winterthur* a *Bank in Toggenburg*, je *Union Bank of Switzerland*. Status Zürichu ako finančného centra podčiarklo aj rozhodnutie umiestniť sem hlavné aktivity Švajčiarskej národnej banky.¹⁹ Bankový sektor sa rozvíjal aj mimo Zürichu, hlavne v mestách ako Bazilej, Bern či Ženeva, no zďaleka sa nepribližoval úspechu finančného centra Zürichu.

Od druhej polovice 19. storočia vznikali stovky regionálnych bánk, ktoré sa špecializovali hlavne na poskytovanie úverov. Išlo predovšetkým o banky poskytujúce služby domácim klientom. Významný zlom nastal v období prvej svetovej vojny a počas medzivojnového obdobia. Prvá svetová vojna rozpútala krízu likvidity, spôsobenú panikou ľudí, ktorí sa rýchlo snažili konvertovať svoje úspory do zlata alebo bankoviek. Niektoré malé banky týmto utrpeli vážne škody a museli byť reštrukturalizované. Tie, ktoré poskytovali pôžičky a hypotéky na pozemky v susednom Francúzsku alebo Nemecku, dokonca skrachovali. Vďaka okamžitým zásahom vlády a Švajčiarskej národnej banky sa počiatočná panika pomerne rýchlo zmiernila.²⁰

Finančná situácia vlády sa však zhoršila v dôsledku zvýšených výdavkov na národnú obranu, sociálne benefity a dotácie na potraviny pre vrstvy s nižším príjmom. Na pokrytie prislúchajúceho verejného deficitu začala švajčiarska vláda využívať zvýšené dane a financovanie dlhom. Ku koncu vojny vláda implementovala monetizáciu dlhu, ktorá následne spustila infláciu. Kurz švajčiarskeho franku sa ale čoskoro obnovil a švajčiarsky frank sa tak stal symbolom ekonomickej a politickej stability krajiny.²¹

---

¹⁷ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 63 – 65.

¹⁸ Medzi inými bola založená aj dnešná poisťovňa *Swiss Life* či zaistovňa dnes známa ako *Swiss Re*.

¹⁹ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 61 – 67.

²⁰ Tamtiež, s. 71 – 78.

²¹ Tamtiež, s.80.

Popísané dôsledky prvej svetovej vojny na finančný sektor Švajčiarska sú však v porovnaní s inými európskymi krajinami mierne. Negatívne následky do určitej miery kompenzovala stabilná mena, ktorá lákala kapitál zahraničných klientov. V povojnovom období sa tak zo Švajčiarska pomerne rýchlo stalo medzinárodné finančné centrum.²²

Veľká hospodárska kríza priniesla ďalšie výzvy, najmä cez medzinárodné väzby Švajčiarska na krajiny, ktoré sa ocitli v jadre krízy. Na začiatku 30. rokov 20. storočia držali švajčiarske banky značné portfólio krátkodobých úverov v Nemecku. So zhoršujúcou sa politickou situáciou zaviedlo Nemecko v lete 1931 kontrolu kapitálu a tieto úvery boli zmrazené. Situácia sa ešte viac zhoršila v roku 1933 s nástupom národných socialistov pod vedením Adolfa Hitlera, ktorý zaviedol ešte prísnejšiu kontrolu cezhraničných transakcií.²³

Švajčiarske banky niesli následky vtedajších udalostí rôzne – mnohé z nich museli prejsť reštrukturalizáciou, iné boli zachránené prostredníctvom financií federálnej vlády a niektoré sa stali súčasťou väčších bánk prostredníctvom akvizície. Väčšina bánk napokon dôsledky Veľkej hospodárskej krízy ustála.²⁴

V rámci reakcie na Veľkú hospodársku krízu vydal švajčiarsky parlament *Bundesgesetz über die Banken und Sparkassen*, teda Federálny zákon o bankách a sporiteľniach. Na základe nového zákona boli švajčiarske banky okrem iného povinné podrobovať sa pravidelným auditom nezávislých účtovných agentúr. Bola zriadená Federálna banková komisia pre dohľad, zavedené požiadavky na likviditu a kapitál na ochranu veriteľov a vkladateľov a tiež stanovené rôzne postupy na riešenie problémov bánk, ktoré sa dostali do vážnych finančných ťažkostí.²⁵

Najzásadnejšou zmenou, respektíve prínosom tohto zákona, bola kodifikácia bankového tajomstva. V praxi to znamenalo, že poskytovanie finančných informácií domácim a zahraničným vládnym orgánom, ktoré nevedú oficiálne vyšetovanie, alebo súkromnej osobe bez súhlasu klienta banky sa považuje za trestný čin. Švajčiarsko sa tak zmenilo na bezpečný prístav s relatívne nízkym daňovým zaťažením, stabilným menovým systémom a atraktívnym daňovým prostredím.²⁶ Uvedené faktory viedli k čoraz častejšiemu presunu zahraničného kapitálu do švajčiarskych bánk.

---

²² CASSIS, Youssef, 2010. *Capitals of Capital: The Rise and Fall of International Financial Centres 1780-2009*, s. 178.

²³ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 87.

²⁴ BALTENSBERGER, E. – KUGLER, P. 2017. *A Chronological Review of Swiss Monetary History in the Nineteenth and Twentieth Centuries*.

²⁵ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 92.

²⁶ Tamtiež, s. 95.

Napriek tomu však švajčiarske banky trpeli dôsledkami vojny a povojnovej situácie. Popredné finančné spoločnosti *Basler Handelsbank* a *Eidgenössische Bank* straty neuniesli a po skončení druhej svetovej vojny boli prevzaté najskôr bankou *Swiss Bank Corporation* a napokon *Union Bank of Switzerland*.²⁷

Zároveň v tomto období Švajčiarsko čelilo tlaku spojencov, aby odhalilo pôvod zlata získaného od nemeckej Ríšskej banky a sprístupnilo zahraničné aktíva nemeckých občanov na povojnovú obnovu.²⁸ Zlom predstavovala Washingtonská dohoda z mája 1946, keď Švajčiarsko súhlasilo s kompenzáciou spojencov vo výške 250 miliónov švajčiarskych frankov za potenciálne ukradnuté zlato a tiež s likvidáciou zmrazených aktív nemeckých občanov na povojnovú rekonštrukciu Európy.²⁹

Nasledujúce obdobie sa označuje ako „zlatý vek“. Charakterizuje ho obrovský rozmach švajčiarskeho bankového sektora, ktorého celková bilančná suma sa zvýšila z približne 130 % HDP na začiatku 50. rokov na viac ako 200 % na začiatku 70. rokov.³⁰ Expanzia bola predovšetkým dôsledkom prudkého rastu zahraničných obchodov a týkala sa najmä veľkých bánk, ktoré sa v 70. rokoch rozšírili do všetkých hlavných finančných centier západného sveta.³¹

Po roku 1970 došlo k prudkému nárastu cezhraničných aktivít vrátane obchodu, výmeny informácií a migrácie. Globalizované hospodárstvo zaznamenalo značný tok peňazí a kapitálu cez hranice. K tejto zmene prispelo obnovenie konvertibility hlavných mien v 50. rokoch, úspech európskych trhov v 60. rokoch a rozpad Brettonwoodskeho systému v 70. rokoch 20. storočia. Napriek počiatočnej zvýšenej inflácii spojenej so zmenou švajčiarskeho franku na plávajúcu menu dokázala Švajčiarska národná banka túto infláciu stlačiť. Inflácia vo Švajčiarsku klesla z 9 % v roku 1973 a 10 % v roku 1974 na úroveň medzi 0 a 2 % v období rokov 1976 – 2008. Krajina tak naďalej profitovala zo stabilnej a bezpečnej meny.³² Vo všeobecnosti teda odstránenie obchodných bariér a kapitálových kontrol spolu s technologickým pokrokom, popularizáciou finančných nástrojov a koncom centrálne plánovaných ekonomík podporovali globalizáciu v 80. a 90. rokoch.³³

---

²⁷ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 105.

²⁸ FREI, D. 1969. *Das Washingtoner Abkommen von 1946 : ein Beitrag zur Geschichte der schweizerischen Aussenpolitik zwischen dem Zweiten Weltkrieg und dem Kalten Krieg*, s. 576.

²⁹ Tamtiež, s. 570.

³⁰ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 107.

³¹ Tamtiež, s. 109.

³² BALTENSPERGER, E. – KUGLER, P. 2017. *A Chronological Review of Swiss Monetary History in the Nineteenth and Twentieth Centuries*.

³³ CASSIS, Youssef, 2010. *Capitals of Capital: The Rise and Fall of International Financial Centres 1780-2009*, s. 242.

Globalizácia koncom 20. storočia však pre švajčiarsky bankový sektor predstavovala aj relatívny neúspech, ku ktorému prispela čoraz väčšia konkurencia krajín s veľkými domácimi trhmi a vznik nových medzinárodných finančných centier v Japonsku a Číne. Švajčiarsko už navyše nebolo jedinou krajinou so stabilnou menou, keďže miera inflácie v 90. rokoch začala globálne klesať. Krajina už tiež nebola jedinečná z pohľadu politickej neutrality, lebo po rozpade Sovietskeho zväzu bol status politickej neutrality málo relevantný. Napriek relatívnej strate svojho výnimočného postavenia Švajčiarsko počas globalizácie naďalej prosperovalo.³⁴

V 90. rokoch 20. storočia zažil švajčiarsky bankový sektor výrazné problémy, ktoré spôsobil najmä krach na trhu s nehnuteľnosťami z roku 1991 a následná recesia. Dané udalosti viedli k zníženiu dopytu po úveroch, zlyhaniu hypoték a mnohým fúziám a akvizíciám v bankovom sektore. Nasledoval pokles počtu bánk o takmer 30 % spolu s poklesom zamestnanosti a reštrukturalizáciou, ktorá sa dotkla predovšetkým menších regionálnych bánk.³⁵ Väčšie banky posilnili svoje pozície prostredníctvom globálneho obchodného rastu, no tiež sa nevyhli konsolidácii. *Credit Suisse* v roku 1991 prevzala *Bank Leu*, čím po 236 rokoch existencie zanikla jedna z najstarších finančných spoločností v Európe. Najvýznamnejšou udalosťou konsolidačného procesu v uvedenom období bolo zlúčenie *Swiss Bank Corporation* a *Union Bank of Switzerland* do *UBS* v roku 1998.³⁶

Hlboký vplyv na švajčiarske bankovníctvo mala aj globálna finančná kríza v roku 2008 a následná celosvetová hospodárska recesia. Po vypuknutí krízy hypotekárnych úverov v Spojených štátoch amerických bola *UBS* najexponovanejšou neamerickou bankou na amerických realitných fondoch a trhoch. V roku 2008 banka zaznamenala stratu 20 miliárd švajčiarskych frankov, čo predstavovalo najväčšiu stratu, akú kedy švajčiarska spoločnosť zaznamenala. Mesiac po páde americkej investičnej banky *Lehman Brothers* *UBS* stratila prístup na medzibankové trhy a došla jej likvidita. Švajčiarska vláda spolu so Švajčiarskou národnou bankou reagovali poskytnutím finančnej injekcie v celkovej výške presahujúcej 60 miliárd USD. Švajčiarska národná banka taktiež zriadila špeciálny Stabilizačný fond, prostredníctvom ktorého bolo možné stiahnuť nelikvidné aktíva z bilancie *UBS* za úhradu likvidných rezerv centrálnej banky.³⁷

---

³⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 122.

³⁵ Tamtiež, s. 128.

³⁶ Tamtiež, s. 129.

³⁷ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

Po úspešnej záchrane tejto veľkej švajčiarskej banky bolo potrebné prijať a začať presadzovať prísnejšie predpisy. Švajčiarsko tiež muselo začať koordinovať svoje úsilie so zahraničím s cieľom zabrániť nepriaznivým vedľajším účinkom.³⁸ Najdôležitejšími zmenami boli opatrenia na ochranu ekonomiky pred zlyhaním veľkých, vzájomne prepojených bánk, ktorých prípadný krach by mal katastrofálne následky – takzvaných „too-big-to-fail“ bánk. Švajčiarsky parlament v tejto súvislosti prijal v roku 2011 novú legislatívu zahŕňajúcu posilnenie požiadaviek na kapitál a likviditu, ako aj zavedenie pohotovostných plánov na zachovanie systémovo dôležitých finančných aktivít v prípade opätovného vzniku akútnej krízy. Sprísnené kapitálové požiadavky sa vo veľkej miere vzťahovali na medzinárodný minimálny štandard dohodnutý v roku 2009 v rámci procesu Bazilej III.³⁹ V prípade systémovo dôležitých bánk švajčiarska požiadavka dokonca presahuje spomenutý štandard.⁴⁰ Niektoré oblasti už schváleného medzinárodného rámca sú však stále v procese implementácie v rámci legislatív jednotlivých štátov – rovnako aj vo Švajčiarsku.⁴¹

Vývoj švajčiarskeho bankového systému nateraz uzatvára akvizícia banky *Credit Suisse* bankou *UBS*. Podobne ako pri *UBS* z obdobia globálnej finančnej krízy, pád švajčiarskej *Credit Suisse* v marci 2023 sa týkal problému „too big to fail“. Pádu banky predchádzala séria problémov vrátane daňových únikov, prania špinavých peňazí, úniku údajov a katastrofálnych investícií v rámci svojho investičného bankovníctva, čo viedlo k veľkým stratám v rokoch 2021 a 2022. Napriek tomu, že banka v roku 2022 získala nový kapitál, naďalej čelila rastúcemu odlevu vkladov, prepadu ceny akcií a strate dôvery. Situáciu zhoršil krach dvoch amerických bánk a neochota akcionárov podieľať sa na ďalších kapitálových injekciách. V reakcii na to švajčiarska vláda a Švajčiarska národná banka zorganizovali núdzovú akvizíciu.⁴²

V súčasnosti banka *Credit Suisse* stále existuje, je však v úplnom vlastníctve *UBS Group AG*,⁴³ ktorá spojila dve globálne systémovo dôležité banky. *UBS Group AG* tak riadi dve samostatné materské banky – *UBS AG* a *Credit Suisse AG*. Každá inštitúcia má však naďalej svoje dcérske spoločnosti ako aj pobočky a poskytuje služby svojim klientom. Z uvedeného dôvodu a najmä pre jednoduchšie a hodnovernejšie rozčlenenie švajčiarskeho

---

³⁸ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 64.

³⁹ Regulačnú dohodu, ktorej cieľom je zlepšiť dohľad a riadenie rizík v bankovom sektore, vydala Banka pre medzinárodné zúčtovanie, ktorá predstavuje najvýznamnejšie centrum medzinárodnej spolupráce medzi centrálnymi bankami. Zosúladenie národných politik s novým štandardom prislúcha jednotlivým krajinám.

⁴⁰ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 146.

⁴¹ STAATSSSEKRETARIAT FÜR INTERNATIONALE FINANZFRAGEN. Änderung der Eigenmittelverordnung zur Umsetzung der finalen Basel III Standards tritt 2025 in Kraft.

⁴² HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 151 – 152.

⁴³ CREDIT SUISSE. Credit Suisse. Our company.

bankového sektora založené na dátach z uplynulých rokov – ešte z čias existencie dvoch globálne pôsobiacich švajčiarskych bánk – budú aj niektoré nasledujúce podkapitoly vnímať banky *UBS* a *Credit Suisse* naďalej ako dve rôzne banky s vlastnými ukazovateľmi.

1.2 Hlavné švajčiarske banky v súčasnosti

Historický vývoj bankového systému vo Švajčiarsku naznačuje, že švajčiarske banky majú bohatú históriu, pričom ich vývoj dodnes ostáva dynamický. Švajčiarsky bankový sektor je rozmanitým prostredím s množstvom subjektov, ktoré sa líšia z hľadiska svojej veľkosti, trhového podielu na švajčiarskom trhu a ich obchodného modelu.⁴⁴ Centrálna banka krajiny, Švajčiarska národná banka (SNB), delí švajčiarsky bankový sektor na tri základné kategórie – domáce banky, globálne banky a ostatné banky, ktoré nespádajú pod prvé dve kategórie.

Uvedené kategórie sa odlišujú napríklad v podiele zahraničných aktív, pričom najvýznamnejší podiel držia ešte donedávna dve samostatné globálne pôsobiace banky – *UBS* a *Credit Suisse*. Vysoký podiel zahraničných aktív vyplýva z ich globálneho podnikania a obchodných aktivít, ktoré vykonávajú buď priamo zo Švajčiarska alebo prostredníctvom pridružených spoločností v zahraničí. Na konci roka 2022 mali tieto dve obrovské banky v držbe približne 66 % zahraničných aktív zo svojich celkových aktív. V prípade domácich bánk tento podiel predstavoval len 5 %. Ostatné banky držali o niečo viac ako polovicu svojich aktív v zahraničí, čo odráža predovšetkým ich medzinárodnú klientelu.⁴⁵

Medzi jednotlivými kategóriami bánk sú tiež značné rozdiely z hľadiska menovej štruktúry ich súvah. V prípade domácich bánk jednoznačne dominuje švajčiarsky frank na oboch stranách ich konsolidovaných súvah (Graf 1). V globálne pôsobiacich švajčiarskych bankách zohráva švajčiarsky frank oveľa menšiu úlohu. Na konci roka 2022 bolo len 36 % ich celkových aktív denominovaných v národnej mene. V prípade týchto bánk je na prvom mieste americký dolár s približne 38 %, zatiaľ čo aktíva v eurách predstavujú menej ako 9 %. Na strane pasív súvah globálne aktívnych švajčiarskych bánk je situácia podobná. Štruktúra súvah týchto bánk tak poukazuje na ich globálnu klientelu. Z hľadiska menových podielov sa kategória ostatných bánk nachádza medzi týmito dvoma extrémami.⁴⁶

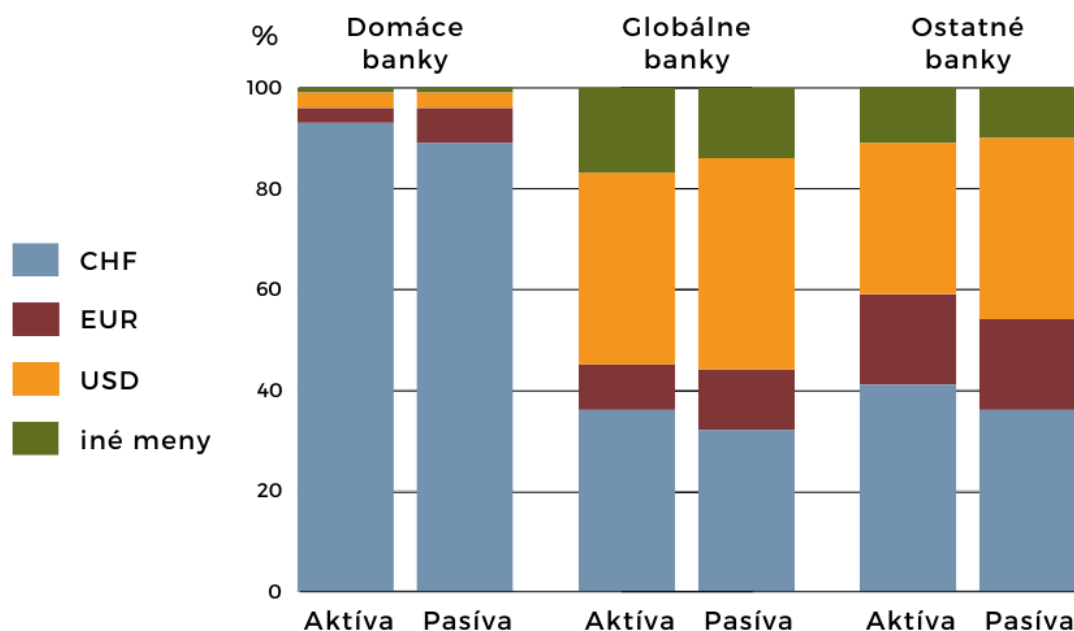
---

⁴⁴ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 21.

⁴⁵ Tamtiež, s. 22.

⁴⁶ Tamtiež.

PODIEL MIEN NA SÚVAHÁCH ŠVAJČIARSKYCH BÁNK 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov zo Správy o finančnej stabilite 2023: SNB. Bericht zur Finanzstabilität 2023 [elektronický zdroj]. Zürich: Schweizerische Nationalbank, 2023, s. 23 [cit. 2024-15-01]. ISSN 1662-7261.

SNB niektoré banky navyše označila ako „systémovo dôležité“, pričom sa na ne vzťahujú prísnejšie regulačné pravidlá. Za systémovo dôležité banky sa vo všeobecnosti považujú banky, ktorých potenciálne zlyhanie by mohlo spôsobiť významné škody švajčiarskej ekonomike a švajčiarskemu finančnému systému vzhľadom na ich veľkosť, vzájomnú závislosť s ekonomikou a finančným systémom a ich služby, ktoré nie je možné v krátkom čase nahradiť.⁴⁷ Práve tieto banky sa spájajú s veľmi aktuálnym problémom „too big to fail“. V súčasnosti ide o nasledujúcich päť bánk: *Credit Suisse*, *UBS*, *Raiffeisen Gruppe*, *Zürcher Kantonalbank* a *PostFinance*.⁴⁸

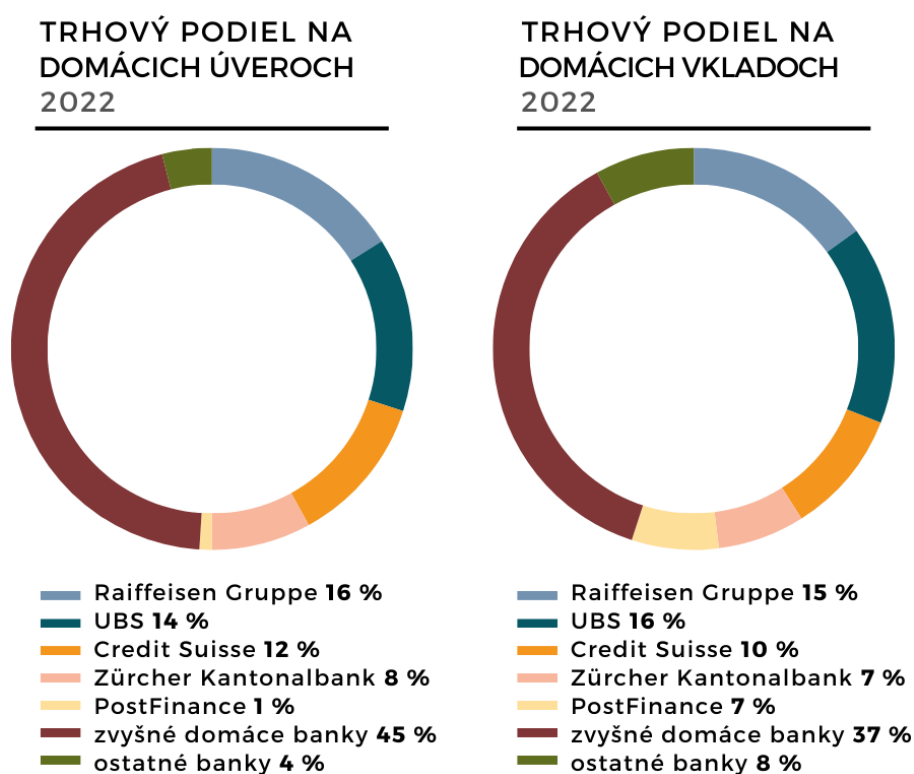
Dôležitosť a významnosť uvedených bánk ilustrujú aj nasledujúce grafy (Graf 2), ktoré predstavujú ich trhovú podiel na domácich úveroch a vkladoch v roku 2022 v porovnaní so zvyšnými bankovými inštitúciami pôsobiacimi vo Švajčiarsku. Systémovo dôležité banky Švajčiarska spolu zodpovedajú za poskytovanie domácich úverov až 51 % trhu, zatiaľ čo v prípade domácich vkladov pokrývajú 55 % trhu. Grafy jasne ukazujú, že týchto päť systémovo dôležitých bánk zohráva v švajčiarskom bankovníctve kľúčovú úlohu.

⁴⁷ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 21.

⁴⁸ FINMA. Systemrelevante Banken.

Ich dominancia v oblasti poskytovania úverov a zhromažďovania vkladov svedčí o ich stabilite a veľkej dôvere klientov. Významný trhovú podiel tiež naznačuje ich schopnosť ovplyvňovať podmienky a trendy v bankovníctve a finančnom sektore vo Švajčiarsku. Silná pozícia týchto bánk na domácom trhu tak môže mať významné dôsledky na celkovú stabilitu švajčiarskej ekonomiky. Preto je dôležité sledovať ich činnosť a zabezpečiť adekvátny dohľad a reguláciu, aby sa minimalizovali riziká spojené s ich veľkým vplyvom na finančný systém krajiny.

Graf 2: Trhový podiel vybraných bánk na domácich úveroch/vkladoch z roku 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov zo Správy o finančnej stabilite 2023: SNB. Bericht zur Finanzstabilität 2023 [elektronický zdroj]. Zürich: Schweizerische Nationalbank, 2023, s. 23 [cit. 2024-15-01]. ISSN 1662-7261.

1.2.1 Domáce banky

Domáce banky sú kategóriou, do ktorej spadajú predovšetkým kantonálne a regionálne banky, sporiteľne či burzové banky. Patria sem však aj banky s celošvajčiarskou pôsobnosťou, už spomenuté *Raiffeisen* banky a *PostFinance*. Ide teda o banky podnikajúce predovšetkým v domácej mene a držiace aktíva v rámci krajiny. Hlavným zdrojom príjmov bánk s domácim zameraním sú príjmy z úrokových obchodov,

keďže tieto banky sa sústreďujú na domáce vkladové a úverové obchody, najmä na hypotéky.⁴⁹

Švajčiarsko má 26 kantónov a 24 kantonálnych bánk,⁵⁰ vytvorených kantonálnymi zákonmi a zameraných na financovanie potrieb obyvateľov kantónov. Mnohé kantonálne banky sú zriadené ako inštitúcie verejného sektora, ale môžu byť založené aj ako zmiešané akciové spoločnosti alebo súkromné akciové spoločnosti. Niektoré pôsobia vo všetkých oblastiach podnikania ako univerzálne banky.⁵¹

Regionálne banky a sporiteľne sú lokálne zamerané a špecializujú sa najmä na podnikové úvery, hypotéky, sporenie a bežné vklady. Svojou funkciou sa podobajú malým kantonálnym bankám, ale ich geografický rozsah býva užší. Konkurenčnou výhodou regionálnych bánk a sporiteľní je ich znalosť miestnych a regionálnych klientov a znalosť podmienok podnikania v danej komunite.⁵² Celkovo je vo Švajčiarsku približne 62 takýchto bánk.⁵³

Raiffeisen banky sú nezávislé finančné inštitúcie so sídlom na lokálnej úrovni, ktorých centrálna organizácia pôsobí pod oficiálnym názvom „Raiffeisen Switzerland“. Sú známe svojou bezpečnosťou a zameriavajú sa na tradičné a regionálne bankové úvery, ako sú hypotekárne a podnikové úvery a sporiace a šekové vklady klientov. Hoci väčšina ich obchodov je regionálna, banky *Raiffeisen* pôsobia v celej krajine.⁵⁴

Domáce banky nepodliehajú medzinárodnej prepojenosti a závislosti od situácie na zahraničných trhoch. Napriek tomu však existujú riziká aj pre banky operujúce v rámci Švajčiarska. Podľa SNB sú tieto banky vystavené najmä domácim úverovým rizikám, rovnako ako úrokovým, prevádzkovým a obchodným rizikám. Úverové riziká predstavujú riziko straty vyplývajúce z toho, že klient alebo protistrana nesplní svoje zmluvné platobné záväzky. Úrokové riziká vznikajú, keď sa líšia fixné úrokové sadzby aktív a pasív banky – ak sa tieto sadzby menia nekoordinovane a vytvárajú nerovnováhu medzi príjmami a nákladmi bánk, môže to mať vplyv na jej ziskovosť. Prevádzkové riziko sa vzťahuje na riziko strát, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku neprimeraných vnútorných procesov, podvodov, zlyhania vnútorných systémov alebo vonkajších udalostí. Patria sem aj právne riziká, kybernetické riziká a udalosti, ako je napríklad nedostatok energie.⁵⁵

---

⁴⁹ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 23.

⁵⁰ SCHWEIZER-BANKEN.INFO. Banken in der Schweiz.

⁵¹ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 111.

⁵² Tamtiež.

⁵³ SCHWEIZER-BANKEN.INFO. Banken in der Schweiz.

⁵⁴ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 111.

⁵⁵ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 44 – 48.

1.2.2 Globálne aktívne banky

Globálne, respektíve globálne aktívne banky Švajčiarska sú vo všeobecnosti súkromné akciové spoločnosti a univerzálne bankové inštitúcie, ktoré ponúkajú prakticky všetky služby komerčného a investičného bankovníctva vrátane operácií na kapitálovom trhu, obchodovania s cennými papiermi, operácií na peňažnom trhu, finančného inžinierstva, požičiavania cenných papierov, poradenských služieb pri fúziách a akvizíciách spoločností a realizácie týchto operácií.⁵⁶

Tieto banky držia významný podiel zahraničných aktív⁵⁷ a čo sa týka menovej štruktúry ich súvah, švajčiarsky frank nezohráva významnú úlohu. Štruktúra súvahy týchto bánk tak vyzdvihuje globálnu orientáciu bánk. Z hľadiska trhového podielu na domácich úveroch a vkladoch z roku 2022 tvoria tieto banky spolu jednu štvrtinu celkových podielov na úveroch a rovnako aj na vkladoch (Graf 2).

V celosvetovom kontexte ešte donedávna dve globálne banky Švajčiarska, *UBS* a *Credit Suisse*, nepôsobili neprimerane veľké – v roku 2021 ani *UBS* ani *Credit Suisse* nepatrili medzi tridsať najväčších svetových bánk. Keď sa ale ich celkové aktíva porovnali s hrubým domácim produktom (HDP) krajiny, aktíva *UBS* predstavovali približne 590 % a *Credit Suisse* 480 % nominálneho HDP Švajčiarska, čo niekoľkonásobne prekračovalo podiel na HDP niektorých najväčších bánk sveta.⁵⁸ Na základe uvedeného možno konštatovať, že spomenuté dve švajčiarske globálne banky boli ešte donedávna neúmerne veľké, čo vyvolávalo obavy týkajúce sa finančných rizík a problému „too big to fail“.

Vývoj minulého roka ukázal, že obavy boli oprávnené a problémy *Credit Suisse* naozaj viedli ku katastrofálnym následkom a následnej núdzovej akvizícii. Napriek tomu, že *Credit Suisse* a *UBS* ako pobočky v očiach klientov naďalej pôsobia ako dve rôzne banky, z hľadiska globálnych hráčov ide o jednu obrovskú banku, ktorej veľkosť momentálne vzbudzuje ešte väčšie obavy.

Nedávna akvizícia predstavuje a podčiarkuje vyššie opísaný historický vývoj bankového systému Švajčiarska, ktorý okrem iného sleduje zlučovanie menších bánk do väčších ako častú reakciu na krízy a celkovú hospodársku situáciu. Na tento fakt poukazuje aj nasledujúca schéma (Schéma 1), ktorá graficky znázorňuje hlavné fúzie a akvizície veľkých švajčiarskych bánk od devätnásteho storočia. Vývoj veľkých bánk v roku

---

⁵⁶ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 129 – 131.

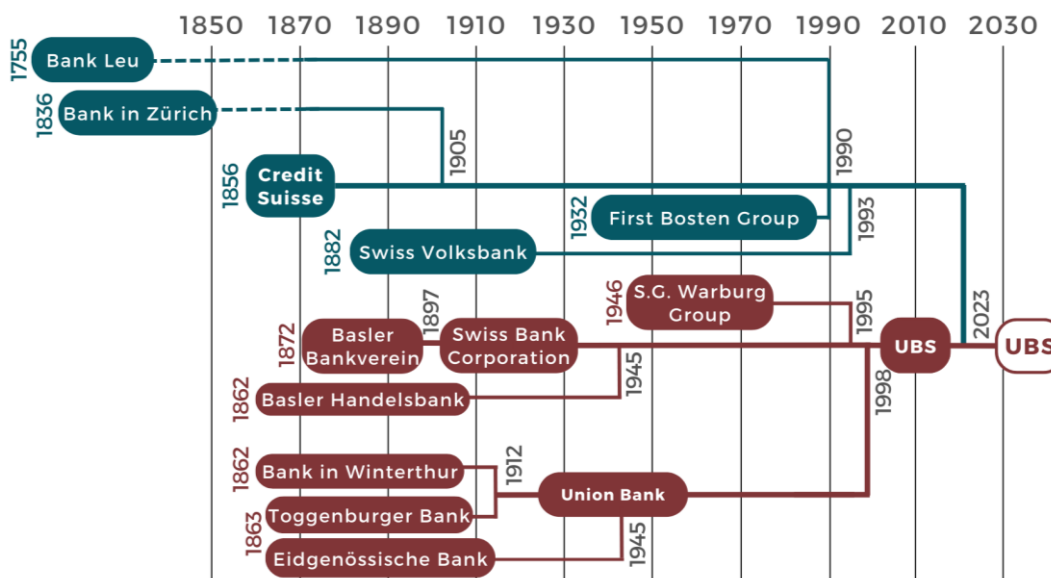
⁵⁷ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 22.

⁵⁸ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 132.

2023 ukončila akvizícia banky *Credit Suisse* bankou *UBS*, ktorá sa tak stala jedinou globálne pôsobiacou švajčiarskou bankou.

Schéma 1: Hlavné fúzie a akvizície veľkých švajčiarskych bánk od devätnásteho storočia

HLAVNÉ FÚZIE A AKVIZÍCIE VEĽKÝCH ŠVAJČIARSKYCH BÁNK OD 19. STOROČIA

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov a diagramov z nasledujúceho knižného zdroja: HERGER, Nils. *Switzerland and its Banks: A Short History*. Bern: Springer Nature Switzerland AG, 2023. 183 s. ISBN 978-3-031-35903-3.

1.2.3 Ostatné banky

Do tretej kategórie patria ostatné banky, ktoré zahŕňajú špecializovanejšie domáce banky, ako aj pobočky a dcérske spoločnosti zahraničných bánk.⁵⁹ Tieto banky držia o niečo viac ako polovicu svojich aktív v zahraničí, čo odráža predovšetkým ich medzinárodnú klientelu. Z hľadiska menových podielov na ich súvahách ide o relatívne vyvážený pomer medzi švajčiarskym frankom a americkým dolárom. O niečo menej aktív a pasív držia v eurách a do 10 % ich aktív a pasív je v iných menách (Graf 1).

Patria sem predovšetkým zahraničím kontrolované banky a pobočky zahraničných bánk. Tieto finančné inštitúcie sú organizované ako súkromné akciové spoločnosti, pôsobia ako univerzálne banky a potenciálne fungujú vo všetkých finančných oblastiach. Často sa ale zameriavajú na správu aktív alebo investičné bankovníctvo. V kontexte správy aktív sú klientmi týchto bánk najmä zahraniční klienti, teda nerezidenti Švajčiarska.⁶⁰

⁵⁹ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 21.

⁶⁰ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 142.

1.3 Švajčiarsky bankový systém ako bezpečný prístav

Predošlá charakteristika súčasného bankového systému a jeho bánk poukazuje na rozmanitosť a hlavne početnosť bánk v malej krajine. Vzhľadom na silne vybudovanú domácu i medzinárodnú klientelu možno konštatovať, že bankovníctvo je vo Švajčiarsku úspešným a dôležitým odvetvím. Potvrďuje to aj skutočnosť, že bankovníctvo tvorí významnú zložku HDP krajiny – v roku 2022 sa spolu s poisťovníctvom podieľalo na HDP Švajčiarska až 9 percentami.⁶¹

Úspech švajčiarskeho bankovníctva vychádza predovšetkým z jeho dlhoročnej reputácie, ktorú si Švajčiarsko budovalo v priebehu uplynulých storočí. Práve kombinácia politickej neutrality a bankového tajomstva predstavovali pre Švajčiarsko medzinárodnú konkurenčnú výhodu v oblasti financií, vďaka ktorej prilákalo počas turbulentných časov a vojen množstvo investorov a medzinárodného kapitálu.⁶²

Švajčiarske banky si svoj status dodnes udržiavajú. Klienti ich naďalej vnímajú ako bezpečný prístav, teda miesto, ktoré pre ich peniaze a investície predstavuje bezpečné finančné útočisko. Investovanie v tomto kontexte predstavuje investície, o ktorých sa predpokladá, že si zachovajú alebo zvýšia svoju hodnotu aj v čase hospodárskeho poklesu.⁶³

Status finančného útočiska nepochybne stojí za švajčiarskym bankovým úspechom. „Bezpečný prístav“ však predstavuje iba súhrnný pojem pre faktory zodpovedajúce za popularitu otvárania účtov vo švajčiarskych bankách a všeobecný úspech švajčiarskeho bankového systému. Je preto potrebné identifikovať a bližšie charakterizovať aspekty, ktoré pod tento pojem spadajú.

Pokiaľ ide o uloženie peňazí vo švajčiarskych bankách, práve švajčiarske bankové tajomstvo sa často považuje za jeden z najdôležitejších stimulov pre cudzincov aj miestnych obyvateľov. Hoci dôvernosť medzi bankou a klientom môže byť pre mnohých klientov švajčiarskych bánk mimoriadne dôležitá, švajčiarske bankové tajomstvo v súčasnosti už má viaceré limitácie. K úspechu švajčiarskeho bankového systému však zásadne prispieva švajčiarsky ekonomický systém, najmä z hľadiska pomerne stabilnej miery inflácie. Nezanedbateľný vplyv má aj politický systém krajiny, či už z hľadiska priamej demokracie alebo politickej neutrality.

---

⁶¹ EIDGENÖSSISCHES DEPARTEMENT FÜR AUSWÄRTIGE ANGELEGENHEITEN. Banken und Versicherungen.

⁶² MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 217.

⁶³ CORPORATE FINANCE INSTITUTE. Safe Haven.

1.3.1 Politická neutralita

Švajčiarsko dlhodobo uplatňuje politiku neutrality v medzinárodných konfliktoch. Od roku 1815 je neutrálnym štátom, čo prispieva k jeho politickej stabilite. Švajčiarsko nie je členom Európskej únie ani Severoatlantickej aliancie. Okrem členstva v Európskom združení voľného obchodu sa teda nezúčastňuje na žiadnej významnej regionálnej spolupráci. Švajčiari považujú túto neutralitu za súčasť národnej identity, a preto nesúhlasia so vstupom do integračných zoskupení. Táto politická neutralita a nestrannosť prispieva k stabilite a s tým aj k vnímaniu krajiny ako bezpečného miesta na uloženie aktív, keďže je menej pravdepodobné, že ju ovplyvní geopolitické napätie.⁶⁴

Nový zvrät v odhodlaní Švajčiarska zachovať neutralitu nastal v roku 2022, keď Rusko napadlo Ukrajinu. Švajčiarsko ako neutrálna krajina nezostalo nestranné. Bern sa rozhodol pripojiť k ostatným európskym štátom a na Rusko uvalil určité hospodárske sankcie. Zakázal vývoz, ktorý by mohol prispieť k vojenskému a technologickému posilneniu Ruska; zmrazil sankcionované ruské aktíva v hodnote viac ako 6 miliárd CHF a zakázal transakcie s ruskou centrálnou bankou a zmrazil jej zahraničné aktíva.⁶⁵

Uvalenie ekonomických sankcií predstavuje do istej miery odklon od neutrality, ktorý vzbudzuje otázky nielen v očiach Švajčiarov, ale aj občanov a predstaviteľov iných krajín. Po schválení sankčného režimu status neutrality spochybňuje aj samotné Rusko a Ukrajina. Predstavitelia Švajčiarska však tieto sankcie prijali pod tlakom západných krajín a poznamenávajú, že sa stále držia statusu neutrality.

1.3.2 Ekonomická a menová stabilita

Okrem politickej stability je Švajčiarsko známe aj svojou ekonomickou stabilitou, vďaka ktorej priťahuje investície. Stabilita ekonomiky sa vo veľkej miere pripisuje stabilite švajčiarskej národnej meny. Švajčiarsky frank sa považuje za jednu z najstabilnejších mien na svete, pričom v časoch hospodárskej neistoty investori často hľadajú útočisko v aktívach denominovaných práve v tejto mene. Jeho stabilita vyplýva z už spomínanej historicky pretrvávajúcej politickej stability, neutrality v zahraničných vzťahoch, západne orientovaného prístupu v obchodných záležitostiach a silného právneho štátu.⁶⁶ Význam

---

⁶⁴ EIDGENÖSSISCHES DEPARTEMENT FÜR AUSWÄRTIGE ANGELEGENHEITEN. The neutrality and the sanctions of Switzerland.

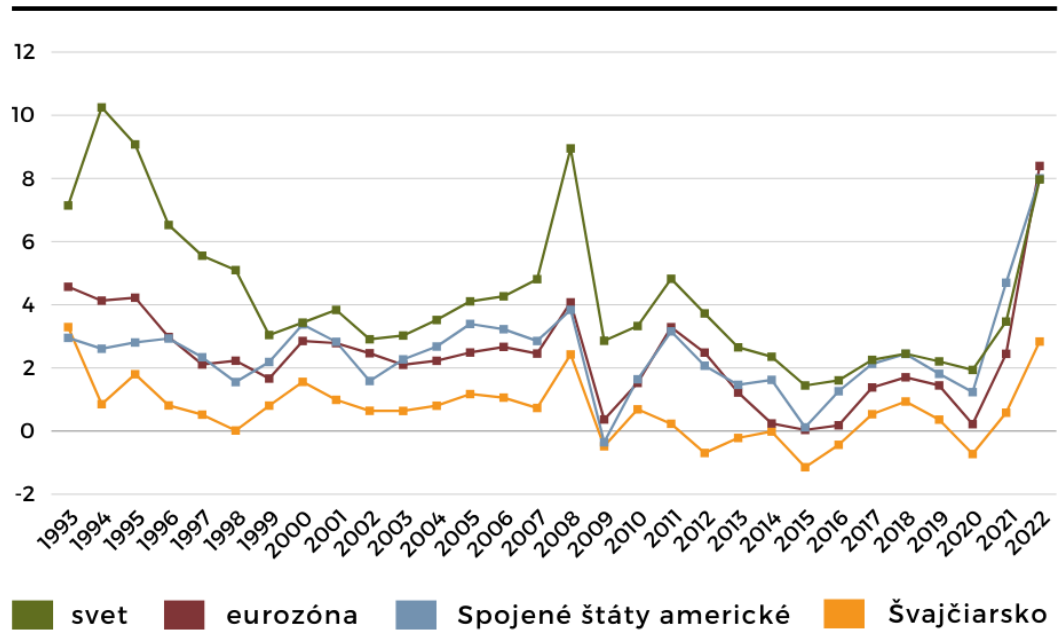
⁶⁵ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 217.

⁶⁶ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 76.

stability švajčiarskeho franku pre úspech krajiny v bankovníctve podčiarkuje aj fakt, že síce švajčiarske banky ponúkajú veľmi nízke úrokové sadzby,⁶⁷ vzhľadom na nízku mieru inflácie sú však peniaze uložené vo švajčiarskych bankách schopné generovať vysokú návratnosť investícií.

Graf 3: Miera inflácie za posledných 30 rokov (1993 – 2022) vo vybraných krajinách a oblastiach

MIERA INFLÁCIE ZA POSLEDNÝCH 30 ROKOV (1993 - 2022)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Svetovej banky: THE WORLD BANK. Inflation, consumer prices (annual %) - Switzerland, Euro area, United States, World. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-18-01].

Vyššie uvedený graf (Graf 3) ilustruje, že švajčiarsky frank je vo všeobecnosti veľmi stabilná mena, ktorá nepodlieha výrazným šokom a inflačným výkyvom v dôsledku udalostí na svetových trhoch. Graf znázorňuje vývoj inflácie vybraných mien so zameraním na vývoj za posledných 60 rokov. Konkrétne ide o vývoj spotrebiteľských cien v Spojených štátoch amerických, eurozóne, vo Švajčiarsku a celkovo vo svete.

Na základe informácií z grafu možno konštatovať, že švajčiarsky frank je jednou z najbezpečnejších mien na svete, čo súvisí s veľmi nízkou infláciou, ktorá zvyšuje finančnú ochranu, ktorú krajina ponúka. S výnimkou krízových období sa miera inflácie švajčiarskeho franku pohybuje do 2 % ročne. Aj v krízových obdobiach, akými sú hospodárska kríza z roku 2008, pandémie Covid-19 či ruská invázia na Ukrajinu z roku 2022, je švajčiarsky frank

⁶⁷ TRADING ECONOMICS. Switzerland Interest Rate.

nepochybne jednou z najstabilnejších mien. V porovnaní s eurozónou a Spojenými štátmi americkými bola inflácia vo Švajčiarsku približne polovičná. Vzhľadom na švajčiarske pomery však išlo o mierne zvýšenú infláciu – inflácia v prípade hospodárskej krízy aj zhoršenej ekonomickej situácie spojenej s vojnou na Ukrajine presiahla 2 %, pričom v prvom prípade išlo o mieru inflácie 2,4 % a v druhom 2,8 %.

Na demonštráciu významu relatívne nízkej švajčiarskej inflácie možno porovnať aj svetovú mieru inflácie s mierou inflácie vo Švajčiarsku. Zatiaľ čo priemerná svetová miera inflácie napríklad v roku 2021 bola 3,5 %, miera inflácie Švajčiarska bola 0,6 %, čo je približne šestina svetovej miery inflácie. To znamená, že v roku 2021 švajčiarsky frank v porovnaní s priemernou menou získal na hodnote o 2,9 percentuálneho bodu. Na základe uvedených údajov, za predpokladu, že klient uložil svoje peniaze na švajčiarsky účet vo švajčiarskych frankoch, hodnota jeho peňazí v porovnaní s priemernou menou vzrastie.

Z predložených dát vyplýva, že švajčiarska mena je vo všeobecnosti výrazne stabilnejšia ako napríklad americký dolár, euro alebo priemerná mena. Práve táto jedinečná stabilita švajčiarskeho franku priťahuje medzinárodných investorov, aby časť svojho majetku presunuli do švajčiarskej meny, ktorá má tendenciu získať na hodnote voči euru aj americkému doláru.

1.3.3 Bankové tajomstvo

Švajčiarsky bankový systém ako bezpečný prístav sa taktiež často spája s existenciou bankového tajomstva. Bankové tajomstvo predstavuje bezpečné útočisko pre jednotlivcov, ktorí z rôznych dôvodov nechcú byť kontrolovaní očami verejnosti a chcú zachovať určitú úroveň utajenia svojho finančného pozadia. Inými slovami, švajčiarske bankové tajomstvo poskytuje klientom diskretnosť a bezpečnosť.

Na jednej strane teda bankové tajomstvo plní úlohu prirodzeného práva na finančné súkromie, ktoré švajčiarsky národ považuje za prirodzené a samozrejmé, nezávisle od jeho právnej úpravy. Na druhej strane švajčiarske bankové tajomstvo predstavuje jedinečnú konkurenčnú výhodu v tomto smere oproti iným krajinám. Na rozdiel od bankového tajomstva vo väčšine krajín, porušenie bankového tajomstva vo Švajčiarsku vedie k trestnoprávnym sankciám, teda berie sa veľmi vážne a zvyčajne má trvalý následok na profesionálnu kariéru porušovateľa, ktorý je potrestaný odňatím slobody.⁶⁸

---

⁶⁸ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s. 99.

Prísne sankcie spojené s porušením bankového tajomstva len potvrdzujú jedinečnú povahu bankového tajomstva vo Švajčiarsku. Okrem domácich klientov z tejto úpravy profituje aj mnoho zahraničných klientov, ktorých láka možnosť ukryť kapitál a vyhnúť sa jeho zdaneniu v materskej krajine.

Bankové tajomstvo vo Švajčiarsku však neplatí vždy a zďaleka nie v takom rozsahu, v akom platilo v minulosti. V posledných rokoch sa výrazne oslabilo v dôsledku medzinárodného tlaku a zmien v legislatíve. Bankové tajomstvo tak v súčasnosti stále existuje, ale s určitými obmedzeniami a mnohými novými legislatívnymi a regulačnými zmenami. Je preto otázne, do akej miery bankové tajomstvo v dnešnej dobe priťahuje investorov, respektíve či sa ešte stále dá hovoriť o bankovom tajomstve.

V každom prípade sa však bankové tajomstvo do istej miery podieľa na úspechu a atraktivite švajčiarskeho bankového systému. Bankové tajomstvo preto spolu s politickou neutralitou a stabilným ekonomickým systémom nepochybne patrí k základným atribútom pojmu „bezpečný prístav“.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom diplomovej práce je komplexne charakterizovať súčasný bankový systém Švajčiarska, a to v kontexte jeho historického vývoja, ale aj nedávnych zmien. V tejto súvislosti práca identifikuje silné stránky švajčiarskych bánk a bankovníctva ako takého. Zároveň sa však zameriava aj na úskalia a výzvy vyplývajúce zo súčasného vývoja.

Aby skúmaná problematika bola spracovaná čo najkomplexnejšie, v prvej časti práce bol okrem iného analyzovaný historický vývoj švajčiarskeho bankového sektora, poukazujúc na určité charakteristické črty a trendy bankového systému, ktoré dodnes pretrvávajú. Z uvedeného vývoja následne vychádza aj charakteristika súčasného bankového prostredia a hlavných hráčov na švajčiarskom bankovom trhu. Všeobecnú charakteristiku uzatvára vymedzenie pojmu „bezpečný prístav“, ktorý sa stal synonymom švajčiarskeho bankového systému.

V súvislosti s naplnením cieľa je nasledujúca výskumná časť práce venovaná dôkladnej analýze dvoch vybraných aktuálnych problematík, ktoré vzišli z teoretického vymedzenia témy a ktoré zároveň vnímame ako kritické body súčasného vývoja švajčiarskeho bankového systému. V rámci naplnenia cieľa diplomovej práce v kontexte nedávnych zmien sa snažíme nájsť odpovede na nasledujúce výskumné otázky:

1. Čo stojí za úspechom švajčiarskeho bankového systému?
2. Do akej miery je v súčasnosti relevantné bankové tajomstvo?
3. Aký vážny je problém „too big to fail“ v kontexte švajčiarskych bánk?
4. Do akej miery je švajčiarsky bankový systém stabilný? Ide o pokles?

V snahe zodpovedať vytýčené otázky je nevyhnutné vychádzať z právnej regulácie upravujúcej systémovo dôležité banky a následne skúmať, ako daná regulácia ovplyvnila, respektíve prispela k riešeniu problému „too big to fail“ bánk vo Švajčiarsku. Úspešnosť, vhodnosť, či primeranosť novej regulácie budeme hodnotiť na základe výsledkov po aplikovaní príslušnej regulácie na prípad nedávnej akvizície *Credit Suisse*. Obdobne sa budeme zaoberať prípadom bankového tajomstva vo svetle najnovších regulácií. Zámerom práce je teda poukázať aj na nedokonalosti, prípadne výzvy Švajčiarska ako bezpečného prístavu.

Na dosiahnutie stanoveného cieľa sme čerpali z rôznych zdrojov, predovšetkým však z knižných zdrojov a odborných článkov, pričom knižné zdroje majú prevažne elektronickú podobu. Boli sprístupnené prostredníctvom Google Študovne a univerzitných knižničných portálov švajčiarskej *Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften* a rakúskej

Wirtschaftsuniversität Wien. Žurnály, akademické články a iné dokumenty sme vyhľadávali, prípadne čerpali prostredníctvom nasledujúcich akademických knižníc a portálov: *Cambridge University Press, Springer Link, JSTOR, Brill Academic Publisher, Taylor & Francis Online* a *ScienceDirect*. Vzhľadom na absenciu, respektíve nedostatočné spracovanie témy v slovenskom jazyku, vychádza diplomová práca zo zdrojov publikovaných v anglickom jazyku, najmä pokiaľ ide o knižné zdroje. Práca sa rovnako opiera o zdroje v nemeckom jazyku, publikované na švajčiarskych webových stránkach.

Čo sa týka aplikovaných metód, pri písaní diplomovej práce sme použili najmä analýzu, ktorá tvorila základ pri skúmaní súčasného švajčiarskeho bankového systému a jeho statusu bezpečného prístavu – rovnako v prípade analýzy ekonomických dát a grafov ako aj v prípade analýzy úpravy bankového tajomstva založenej na právnej regulácii. Obdobne sme aplikovali analýzu aj v prípade problému „too big to fail“ v kontexte právnej úpravy tejto problematiky. Výskumná časť práce taktiež obsahuje metódu komparácie pri porovnávaní okolností, následkov a riešenia kríz dvoch globálnych systémovo dôležitých bánk. Komparáciu sme taktiež použili v prvej kapitole, napríklad pri porovnávaní stability švajčiarskeho franku voči iným vybraným menám alebo pri porovnávaní jednotlivých kategórií bánk pôsobiacich na súčasnej bankovej scéne vo Švajčiarsku. V práci sme ďalej aplikovali metódu exemplifikácie a v záverečnej kapitole sme použili syntézu.

3 Vzostup a zostup bankového tajomstva

Švajčiarske bankové tajomstvo je komplexná a relatívne kontroverzná téma. Už od svojho vzniku sa stretáva s rozdielnymi názormi či medzinárodným tlakom, ktorému sa Švajčiarsko snaží vytrvalo vzdorovať. Aby sme lepšie pochopili, prečo sa Švajčiarsko svoje bankové tajomstvo snaží chrániť a naďalej presadzovať v čo najširšom zmysle, je potrebné ho skúmať v kontexte udalostí, ktoré ho formovali a viedli k jeho kodifikácii.

Táto kapitola preto bližšie rozoberá okolnosti predchádzajúce vzniku švajčiarskeho bankového tajomstva a následný vzostup švajčiarskeho bankového sektora so zameraním na správu majetku v zahraničí. Taktiež sa zaoberá otázkou, ako sa bankové tajomstvo vyvíja v súčasnosti, respektíve aké zmeny nastali od jeho vzniku.

3.1 Pôvod bankového tajomstva

S pôvodom bankového tajomstva je spojených niekoľko mýtov. Niektoré z nich šíria tvrdenie, že bankové tajomstvo bolo zavedené v roku 1934, prijatím Federálneho zákona o bankách a že išlo o opatrenie určené na ochranu obetí nacistického prenasledovania, najmä židov.⁶⁹ V skutočnosti bankové tajomstvo vzniklo aj sa aplikovalo oveľa skôr ako bolo kodifikované – v roku 1934 išlo skôr o jeho posilnenie, pričom dôvody, ktoré tejto kodifikácii predchádzali spočívajú v tlaku zahraničných úradov a častej špionáži.

Švajčiarske bankové tajomstvo má pôvod hlboko zakorenený vo švajčiarskej kultúre. Švajčiari pripisujú osobnej slobode obrovský význam, a tak tradícia švajčiarskeho bankového tajomstva existovala ešte dlho predtým, ako sa stala súčasťou švajčiarskej legislatívy. Spočiatku išlo o zachovávanie mlčanlivosti na báze obyčajového práva. Neskôr sa bankové tajomstvo začalo spájať s povinnosťou lojality a s právom každého jednotlivca na osobné súkromie.⁷⁰

Federálny zákon o bankách nebol prvým zákonom, ktorý sa zmienil o bankovom tajomstve. V čase jeho vzniku existovalo niekoľko zákonov upravujúcich bankové tajomstvo, avšak tie platili iba na lokálnej úrovni v niektorých kantónoch. Pokiaľ išlo o zákony na federálnej úrovni, tie mali k bankovému tajomstvu veľmi nejasný vzťah.⁷¹

---

⁶⁹ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 239.

⁷⁰ MUELLER, K. 1969. The Swiss Banking Secret: From a Legal View, s. 361.

⁷¹ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 240.

Keďže na začiatku dvadsiateho storočia švajčiarske banky nemali porovnateľnú priemyselnú a obchodnú silu, nemohli konkurovať finančným centráram ako Londýn, Paríž alebo Berlín. Švajčiarski bankári si však čoskoro uvedomili, že zvyšovanie daní, ku ktorému dochádza vo viacerých krajinách, im ponúka zaujímavú možnosť – prilákať do Švajčiarska zahraničný kapitál, ktorý sa snaží vyhnúť domácemu zdaneniu považovanému za prehnané. Význam praktizovaného bankového tajomstva tak vo Švajčiarsku nadobudol nový rozmer. Pre osoby zo švajčiarskych podnikateľských kruhov už bankové tajomstvo nebolo len nástrojom s primárne internými funkciami, ktorý ich mal chrániť pred domácimi daňovými orgánmi. Stalo sa aj nástrojom s vonkajšími funkciami, základom stratégie prilákania zahraničného kapitálu do Švajčiarska, a tým aj hlavnou výhodou krajiny v medzinárodnej konkurencii.⁷²

3.2 Dôvody kodifikácie bankového tajomstva

Nová úprava bankového tajomstva na federálnej úrovni – vo Federálnom zákone o bankách z roku 1934 – je do istej miery spojená s obrovským tlakom zo strany francúzskej vlády voči švajčiarskym orgánom.⁷³ Predchádzalo tomu vymenovanie novej vlády vo Francúzsku, ktorá s cieľom zmierniť rozpočtový deficit vyhlásila celý rad opatrení zameraných proti úniku kapitálu a daňovým únikom.⁷⁴ Situácia v roku 1932 vyústila do „parížskej aféry“, ktorá sa týkala *Basler Handelsbank*. Dvaja členovia správnej rady banky, ktorí sa v Paríži stretli s francúzskymi úradmi, boli zatknutí v dôsledku odmietnutia vydať účtovné knihy s informáciami o francúzskych klientoch. Do rúk úradov sa pri tomto incidente dostal zoznam s viac ako tisíc menami klientov, vrátane niektorých významných francúzskych osobností. Udalosti tak viedli k vnútropolitickému škandálu v tom čase nestabilnom Francúzsku.⁷⁵ Uvedená aféra len demonštruje intenzitu francúzskeho tlaku voči Švajčiarsku a jeho bankám. Daňový škandál pritom napriek francúzskemu tlaku viedol k tomu, že švajčiarske banky sa stali ešte diskretnejšími. *Credit Suisse* zatvorila svoju parížsku pobočku a švajčiarsky federálny súd potvrdil odmietnutie *Basler Handelsbank* spolupracovať s francúzskymi orgánmi v tejto daňovej záležitosti.⁷⁶

---

⁷² GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 241.

⁷³ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s.97.

⁷⁴ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 248.

⁷⁵ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 20.

⁷⁶ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s.97.

Ďalšou externou hrozbou, ktorá mala vplyv na posilnenie bankového tajomstva, boli sprísnené zákony novej nemeckej vlády v roku 1931. Ich cieľom bolo zastaviť únik nemeckého kapitálu do zahraničia, a ak to bolo možné, dokonca podniknúť repatriáciu finančných prostriedkov už uložených v zahraničí. Jedno z nariadení napríklad vyžadovalo, aby sa všetky aktíva v cudzej mene, ktoré vlastnili nemeckí občania, nahlásili Ríšskej banke a na jej žiadosť sa predali výmenou za ríšske marky. Okrem týchto opatrení nemecké úrady v nasledujúcich rokoch podnikali rôzne pokusy o vykonávanie bankovej špionáže vo Švajčiarsku. Cieľom bolo získať od zamestnancov švajčiarskych bánk informácie o ich nemeckých klientoch.⁷⁷

Banková špionáž prebiehala aj v súvislosti s vojnovými reparáciami, ktoré zaviedli mnohé európske krajiny na rekonštrukciu krajiny a zrušenie vojnového dlhu. Napríklad v súvislosti s nemeckými reparáciami sa francúzsky štát zaujímal o nemecký majetok nachádzajúci sa v iných krajinách, okrem iného aj vo Švajčiarsku. V roku 1931 sa vyskytol prípad Nemca Arthura Pfaua, ktorý sa pokúšal od zamestnancov *UBS* získať informácie o majetku nemeckých klientov, v nadväznosti na čo bol nahlásený úradom a vyhostený imigračnou políciou. Takýchto incidentov sa odohralo viacero.⁷⁸

Okrem vonkajších vplyvov existovali aj podnety v rámci krajiny, ktoré prispeli k vzniku nového zákona. Na začiatku 30. rokov postihla švajčiarske bankovníctvo vlna bankrotov, čo viedlo švajčiarsku vládu k tomu, aby požadovala väčšiu úlohu dohľadu vo vzťahu k švajčiarskym bankám. Švajčiarske banky, ktoré boli dovtedy málo regulované, súhlasili so zvýšeným zásahom vlády len výmenou za formalizáciu bankového tajomstva prostredníctvom federálnej zákonnej záruky.⁷⁹

Nový federálny zákon tak poskytol švajčiarskemu bankovému tajomstvu rovnakú úroveň zákonnej ochrany ako profesionálne tajomstvo právnických profesií. Tiež reagoval na bankovú špionáž, sprísnenú legislatívu v susedných štátoch a tlak zahraničných úradov. Zahrnutie článku o tajomstve nebolo automatickou súčasťou tejto novej legislatívy, ale vyplynulo z vyššie uvedených rozšírených obáv týkajúcich sa bezpečnosti a diskretnosti.⁸⁰

---

⁷⁷ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 248.

⁷⁸ VOGLER, R. 2001. The genesis of Swiss banking secrecy: political and economic environment, s. 81.

⁷⁹ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s. 97.

⁸⁰ VOGLER, R. 2001. The genesis of Swiss banking secrecy: political and economic environment, s. 84.

3.3 Obsah bankového tajomstva

Federálny zákon o bankách z roku 1934 výrazne zmenil povahu švajčiarskeho bankového tajomstva. Hoci sa v tom čase bankové tajomstvo nepovažovalo za prioritu ani sa mu nepripisovala významnejšia dôležitosť, nový bankový zákon bol prvým právnym dokumentom na federálnej úrovni, ktorý sa priamo zaoberal bankovým tajomstvom a zabezpečil jeho právnu vymožitelnosť. Známý článok 47, ktorý hovorí o vymožitelnosti bankového tajomstva, tvorí právny základ moderného švajčiarskeho bankového systému a považuje sa za kľúčový prvok zodpovedný za celosvetový úspech švajčiarskeho bankového systému.⁸¹

Federálny zákon o bankách z roku 1934 v najnovšom znení upravuje bankové tajomstvo nasledovne: „Trest odňatia slobody do troch rokov alebo peňažný trest sa uloží osobe, ktorá a) prezradí tajomstvo, ktoré jej bolo zverené v postavení riadiaceho orgánu, zamestnanca, splnomocneného zástupcu alebo likvidátora banky alebo osoby podľa článku 1b alebo v postavení riadiaceho orgánu alebo zamestnanca audítorskej spoločnosti; b) sa snaží navádzať na takéto porušenie služobného tajomstva; c) prezradí tajomstvo, ktoré mu bolo oznámené v súlade s písmenom a), iným osobám, alebo ho využije pre seba alebo inú osobu.“⁸²

Článok 47 možno jednoducho interpretovať tak, že trestným činom je, ak ktokoľvek prezradí akúkoľvek informáciu o akejkoľvek záležitosti, ktorá sa rieši v rámci jeho vzťahu s bankou. Povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje na všetku komunikáciu medzi bankou a klientom, bez ohľadu na to, či je jej obsah podstatný. Článok ďalej nerozlišuje medzi klientom, ktorý je švajčiarskym štátnym príslušníkom alebo cudzincom, alebo je rezidentom alebo nerezidentom Švajčiarska. Úprava taktiež nie je obmedzená územne. Vzťahuje sa rovnako na obchodné transakcie vykonávané bankou s klientom vo Švajčiarsku ako aj v zahraničí.⁸³ Zákon navyše bankové tajomstvo rozširuje aj na obdobie po skončení služobného alebo pracovného pomeru alebo výkonu povolania.⁸⁴ Povinnosť bankového tajomstva z toho dôvodu nezaniká, ak osoba už nie je klientom. Pokiaľ ide o zahraničné vzťahy, Federálny zákon o bankách sa vzťahuje aj na dcérske spoločnosti alebo pobočky zahraničných bánk so sídlom vo Švajčiarsku.⁸⁵

---

⁸¹ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 27.

⁸² Čl. 47 ods. 1 Federálneho zákona o bankách.

⁸³ CHAIKIN, D. 2005. *Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy*, s.98.

⁸⁴ Čl. 47 ods. 4 Federálneho zákona o bankách.

⁸⁵ MUELLER, K. 1969. *The Swiss Banking Secret: From a Legal View*, s. 363.

Dôležitou črtou nového zákona je tiež jeho právna povaha. Právna úprava spadá do občianskeho práva, nie do trestného. Sankcie za porušenie bankového tajomstva je teda možné uložiť len vtedy, ak poškodená strana podala žalobu vo forme náhrady škody.⁸⁶ Súkromnoprávna povaha zároveň znamená, že banka sa voči klientovi nemôže odvolávať na povinnosť mlčanlivosti vo verejnom záujme, ale na žiadosť klienta je povinná poskytnúť všetky informácie týkajúce sa jeho transakcií.⁸⁷

3.4 Praktiky švajčiarskeho bankového tajomstva

Švajčiarske bankové tajomstvo je vo všeobecnosti účinné nielen vďaka samotnej právnej úprave, ale predovšetkým aj vďaka efektívnosti a kompetentnosti bankových systémov a jednotlivých bankárov. Práve švajčiarski bankári sa zaslúžili o vynikajúcu povesť bankového tajomstva, pretože tvrdo chránia súkromie svojich klientov pomocou rôznych postupov a technologických systémov.⁸⁸

Snáď najznámejším opatrením na ochranu identity klientov sú číslované bankové účty, ktoré od 50. rokov tvoria nevyhnutnú súčasť švajčiarskeho bankového systému. Tieto účty spĺňajú rovnaké podmienky ako bežné účty, ale nikdy nie sú anonymné. Je im zabezpečená rovnaká vonkajšia ochrana, no majú zabezpečenú vyššiu ochranu v rámci samotnej banky. Od bežných účtov sa teda odlišujú iba v počte ľudí zodpovedných za daný bankový účet, ktorý je obmedzený na absolútne minimum.⁸⁹ V praxi to vyzerá tak, že účty bohatých alebo „VIP“ klientov sa uvádzajú podľa čísla alebo kódu, niekedy aj podľa pseudonymu. Totožnosť a ďalšie osobné údaje klienta banky sú známe len tým zamestnancom v banke, ktorí sú zodpovední za vzťah s klientom. Zamestnanci banky vykonávajúci transakcie pre bankový účet sa oboznámia len s číslom, kódom alebo pseudonymom. Zamestnanci banky ani tretie strany pritom nie sú v pozícii, aby mohli zistiť totožnosť klienta.

Systém číslovaných bankových účtov je teda interným bezpečnostným opatrením, ktoré chráni klientov banky pred neoprávneným zverejnením a zároveň obmedzuje možnosť, že zamestnanci banky prezradia tajomstvo, prípadne, že budú vydierať klientov vyhrázaním sa prezradením bankového tajomstva vláde krajiny, v ktorej klient sídli.⁹⁰

---

⁸⁶ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 240.

⁸⁷ MUELLER, K. 1969. The Swiss Banking Secret: From a Legal View, s. 363.

⁸⁸ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s. 101.

⁸⁹ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 55.

⁹⁰ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s. 101.

3.5 Limitácie bankového tajomstva

Bankové tajomstvo však nie je absolútne. Opäť vychádzajúc zo súkromnoprávnej povahy tejto úpravy, ustanovenia verejného práva majú prednosť pred povinnosťou mlčanlivosti.⁹¹ V zásade existujú tri okolnosti, ktoré predstavujú výnimku z bankového tajomstva. Predovšetkým ide o prípad, keď sám klient súhlasí so zverejnením údajov – daný súhlas však musí byť skutočný a dobrovoľne udelený. Druhou okolnosťou predstavujúcou výnimku je, ak švajčiarske právo tak explicitne stanovuje. Patrí sem napríklad povinné nahlasovanie podozrivých transakcií švajčiarskemu Úradu pre nahlasovanie prania špinavých peňazí.⁹² Napokon môže byť bankové tajomstvo porušené, ak príslušný švajčiarsky súd nariadi banke, aby poskytla informácie.⁹³

V tejto súvislosti existuje široká škála okolností, v rámci ktorých švajčiarske súdy povoľujú alebo vyslovene nariaďujú poskytnúť informácie inak chránené bankovým tajomstvom. Konkrétne ide o konanie v domácich občianskoprávných a trestnoprávných veciach, ktoré sa aplikuje aj voči zahraničným stranám. Obmedzenie vzhľadom k zahraničným trestným konaniam spočíva v tom, že konanie, ktoré prebieha v cudzej krajine, musí predstavovať trestný čin podľa švajčiarskeho poňatia trestnosti.⁹⁴ Limitácie spojené s povinnosťou oznamovať skutočnosti príslušným úradom sa rovnako vzťahujú aj na povinnosť vypovedať na súde, situácie súvisiace s exekučným a konkurzným konaním, povinnosť poskytovať informácie daňovým úradom alebo prípady dedenia.

Prvou okolnosťou, na ktorú sa švajčiarske bankové tajomstvo nevzťahuje, je povinnosť vypovedať pred súdom. Ako už bolo uvedené, ide o verejnoprávnu povinnosť, výnimky z ktorej môže ustanoviť len ďalší verejnoprávny predpis. V súvislosti s povinnosťou vypovedať pred súdom sa nemožno odvolávať na príslub mlčanlivosti. Realita je však komplexnejšia, keďže procedurálne kantonálne zákony jednotlivých kantónov majú prednosť pred materiálным federálnym právom, ak nie je ustanovené inak. V praxi to znamená, že kantóny môžu prijať zákony, ktoré by mali prednosť pred Federálnym zákonom o bankách. Povinnosť bánk poskytovať informácie týkajúce sa ich klientov sa teda riadi buď federálnym alebo kantonálnym procesným právom, pričom jednotlivé právne úpravy sa v kantónoch líšia. V čase prijímania Federálneho zákona

---

⁹¹ MUELLER, K. 1969. *The Swiss Banking Secret: From a Legal View*, s. 366.

⁹² GUEX, S. 2000. *The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy*, s. 240.

⁹³ CHAIKIN, D. 2005. *Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy*, s. 99.

⁹⁴ Tamtiež.

o bankách tak existovali kantóny, v ktorých banky mohli odmietnuť poskytnúť akékoľvek dôkazy a také, v ktorých bola táto povinnosť určitým spôsobom obmedzená. Vo väčšine kantónov však boli banky povinné poskytnúť všetky dôkazy relevantné pre konkrétny prípad. Okrem iného možno konštatovať, že banky boli a aj sú väčšinou ochotné spolupracovať so súdnymi orgánmi.⁹⁵

Ďalším príkladom neuplatnenia bankového tajomstva v súdnom konaní môže byť situácia, keď banka sama podá žalobu na svojho klienta. V tomto prípade môže banka uviesť všetky skutočnosti súvisiace so sporom s výnimkou informácií, ktoré so žalobou nesúvisia – tie zostávajú predmetom mlčanlivosti. Okrem toho banka vo svojich tvrdeniach na súde nesmie porušiť povinnosť mlčanlivosti, ktorú má voči inému klientovi, ktorý nie je účastníkom konania. Takéto skutočnosti môže uviesť len s osobitným súhlasom tejto tretej osoby. V opačnom prípade by išlo o nezákonné porušenie bankového tajomstva.⁹⁶

Ďalšími výnimkami, kedy sa bankové tajomstvo neuplatňuje, sú situácie súvisiace s exekučným a konkurzným konaním. Švajčiarsky Federálny zákon o exekúciách a konkurze výslovne stanovuje, že ak je subjekt súčasťou exekučného konania a jeho majetok je zaistený, predmetom zaistenia môžu byť všetky predmety vo vlastníctve daného subjektu. To zahŕňa aj majetok uložený u tretích strán, ktoré sú v tomto prípade povinné poskytnúť informácie.⁹⁷ Uvedené ustanovenie o tretích stranách sa vzťahuje aj na inštitúcie ako sú banky. Banky sú z tohto dôvodu povinné poskytnúť orgánom všetky informácie týkajúce sa zaisteného majetku a v niektorých prípadoch sú dokonca povinné otvoriť trezor klienta. Podobný postup sa aplikuje aj v prípade konkurzu, keď sú banky taktiež povinné poskytnúť konkurznému úradu všetky informácie týkajúce sa majetku, ktorý je predmetom tohto konania.⁹⁸

Napriek často mylnej predstave širokej verejnosti nepredstavuje bankové tajomstvo vo Švajčiarsku absolútnu ochranu informácií pred daňovými úradmi. Švajčiarske daňové úrady dostávajú informácie len so súhlasom jednotlivých klientov banky, čo však vyplýva zo všeobecných ustanovení švajčiarskeho daňového práva, nie z pravidla o bankovom tajomstve. Subjekty sú, samozrejme, povinné uvádzať v daňovom priznaní pravdivé údaje. Ak sa predpokladá, že údaje poskytnuté daňovníkom nie sú pravdivé, štát môže daného daňovníka zdaniť na základe predpokladaných príjmov a majetku. Okrem toho federálne

---

⁹⁵ MUELLER, K. 1969. The Swiss Banking Secret: From a Legal View, s. 366 – 367.

⁹⁶ Tamtiež, s. 367 – 368.

⁹⁷ Čl. 91 ods. 4 Federálneho zákona o exekúciách a konkurze.

⁹⁸ MUELLER, K. 1969. The Swiss Banking Secret: From a Legal View, s. 368 – 370.

a kantonálne daňové úrady navzájom spolupracujú, čím sa zabezpečuje prístup k veľkému množstvu informácií o daňovníkoch, a tým aj vysoký stupeň kontroly. Z tohto dôvodu je prakticky zbytočné, aby banky a iné príslušné inštitúcie predkladali informácie a dokumenty.⁹⁹

Bankové tajomstvo neplatí ani v prípade dedičstva. Ani bankové tajomstvo ani ochrana súkromia totiž nenarušujú rozsiahle právo na informácie každého jednotlivého dediča. Dedičia môžu požadovať presne tie isté informácie, ktoré mohol požadovať poručiteľ od banky.¹⁰⁰

V kontexte medzinárodnej spolupráce sú platné pravidlá trochu odlišné. V súlade s praxou ostatných krajín Švajčiarsko obmedzilo svoju spoluprácu na občianskoprávne a trestnoprávne veci a vylúčilo všetky veci správneho práva. Mnohých zahraničných investorov často láka skutočnosť, že vďaka bankovému tajomstvu nemôžu informácie uniknúť do ich domovských krajín, ale v prípade občianskoprávných vecí môže zahraničný súd požiadať švajčiarsku banku o poskytnutie dôkazov a informácií. Dôvodom je, že sa jednotlivé prípady posudzujú podľa pravidiel medzinárodného občianskeho súdneho konania, pričom Švajčiarsko je zmluvnou stranou Haagskeho dohovoru z roku 1905, ktorý upravuje občianskoprávne súdne konanie.¹⁰¹ Švajčiarsko poskytuje rozsiahlu pomoc aj vo veciach trestného práva, pričom švajčiarske orgány vo všeobecnosti spolupracujú vo všetkých prípadoch, v ktorých je možné vydanie obvineného.¹⁰²

3.6 Vnímanie bankového tajomstva inými štátmi

Švajčiarske bankové tajomstvo bolo vždy istým zdrojom napätia medzi krajinami, keďže podporovalo odliv množstva kapitálu z európskych krajín. Vážnejšie napätie medzi Švajčiarskom a veľmocami však vzniklo najmä počas druhej svetovej vojny a po nej, keď „otrávilo“ vzťahy medzi Švajčiarskom a Spojenými štátmi americkými. Dôvodom bola intenzívna spolupráca s Nemeckom a Talianskom počas vojny, následkom ktorej sa Švajčiarsko ocitlo v izolácii na medzinárodnej scéne. Najväčší tlak prichádzal zo strany Spojených štátov amerických prostredníctvom výrazne obmedzenej hospodárskej výmeny novo-zavedenými čiernymi listinami, ktoré obsahovali značný počet švajčiarskych firiem. V roku 1941 navyše americká vláda zmrazila rozsiahle švajčiarske aktíva držané

---

⁹⁹ MUELLER, K. 1969. *The Swiss Banking Secret: From a Legal View*, s. 371 – 372.

¹⁰⁰ SWISS BANKING LAWYERS. *Nachlass, Erbe & Erbschaft – Bankkonto in der Schweiz geerbt?*

¹⁰¹ MUELLER, K. 1969. *The Swiss Banking Secret: From a Legal View*, s. 374.

¹⁰² Tamtiež, s. 374 – 375.

v Spojených štátoch. Zmrazila nielen aktíva vo vlastníctve Švajčiarskej národnej banky a švajčiarskych priemyselných alebo bankových spoločností, ale aj obrovský kapitál spravovaný švajčiarskymi bankami a finančnými inštitúciami a uložený v Spojených štátoch pred začiatkom vojny.¹⁰³

Po druhej svetovej vojne Švajčiarsko mobilizovalo veľký objem humanitárneho kapitálu, čím sa zavďačili najmä prezidentovi Spojených štátov amerických a britskému premiérovi. Medzinárodnú reputáciu krajiny zlepšila aj zmiernená politika voči utečencom a obetiam konfliktu zo strany Švajčiarska. Švajčiarske úrady navyše založili inštitúciu *Don suisse pour les victimes de la guerre* (v preklade Švajčiarsky dar pre obeť vojny), ktorá následne uskutočňovala záchranné operácie – distribúciu potravín, šatstva a materiálu – vo viacerých zahraničných krajinách.¹⁰⁴

Uvedená situácia napokon vyústila do ústupkov. Na základe Washingtonskej dohody z roku 1946 Švajčiarsko dosiahlo, že spojenci zrušili čierne listiny a rozmrazili švajčiarske aktíva bez toho, aby museli výrazne obmedziť bankové tajomstvo. Na dosiahnutie týchto ústupkov však muselo Švajčiarsko zaplatiť finančnú kompenzáciu v hodnote 250 miliónov švajčiarskych frankov. Švajčiarsko muselo navyše zariadiť podrobný súpis všetkého nemeckého majetku vo Švajčiarsku alebo kontrolovaného švajčiarskymi firmami inde a následne jeho vyvlastnenie. Zároveň muselo podrobne identifikovať všetok súkromný majetok pochádzajúci zo Švajčiarska a zmrazený v Spojených štátoch amerických.¹⁰⁵

Nasledujúce desaťročia bolo švajčiarske bankovníctvo opäť kritizované. Dôvodom bol únik kapitálu, teda neoprávnený prevod kapitálu vo forme cudzej meny, bankoviek alebo cenných papierov z krajín, ktoré zakazujú alebo obmedzujú takéto prevody do zahraničia. Kritika prichádzala najmä od mimovládnych organizácií, ktoré bojovali za práva krajín tretieho sveta. Švajčiarske banky boli obvinené, že aktívne podporovali únik kapitálu, čím podkopávali a oslabovali hospodárske základy týchto krajín, skrývajúc bohatstvo týchto krajín za ochranným štítom bankového tajomstva, a tým brzdili alebo dokonca úplne zastavili ich rozvoj.¹⁰⁶

Napriek všeobecnej medzinárodnej kritike niektorí autori uvádzajú, že „peniaze, ktoré sa snažia uniknúť daňovým úradníkom, neutekali primárne do konkrétnej krajiny, ale

---

¹⁰³ GUEX, S. 2000. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy, s. 237 – 238.

¹⁰⁴ Tamtiež, s. 262 – 263.

¹⁰⁵ Tamtiež, s. 258.

¹⁰⁶ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 58.

z konkrétnej krajiny.“¹⁰⁷ Uvedené treba chápať v tom kontexte, že pri kodifikácii bankového tajomstva, ako už bolo vysvetlené v predošlých podkapitolách, nezohrávali daňové úniky žiadnu úlohu a nepredstavovali žiadnu motiváciu pre prijatie článku 47. Daňoví podvodníci sú preto skôr chápaní ako príživníci, ktorí využívajú zákony vo svoj prospech. V tomto prípade ide o zákony poskytujúce určitú ochranu pred daňovými úradmi. Zároveň sa v literatúre môžeme stretnúť s argumentáciou, že ak krajiny majú neúmerne vysoké daňové zaťaženie, nie je prekvapujúce, že časť zdaniteľných príjmov daňovníci presunú do zahraničia.¹⁰⁸

Kritike sa nevyhli ani veľké sumy peňazí uložené do švajčiarskych bánk významnými predstaviteľmi nacistického režimu. Vyšetovania v súvislosti s nacistickými peniazmi vo Švajčiarsku a príslušnými účtami však boli neúspešné.¹⁰⁹ Okrem nacistického majetku sa v čase druhej svetovej vojny vo švajčiarskych bankách nachádzalo aj množstvo účtov patriacich židom. Ako následok holokaustu a nacistického prenasledovania sa približne 25 tisíc takýchto účtov premenilo na spiace účty. Švajčiarskym bankám tak pripadol majetok židov, ktorí počas holokaustu prišli o život aj so svojimi rodinami. Kvôli rastúcemu odporu voči švajčiarskemu bankovému systému v kontexte holokaustu sa švajčiarske banky snažili o urovanie a záchranu svojej povesti. V roku 1999 sa Švajčiarsko bez akéhokoľvek priznania zaviazalo zaplatiť 1,25 miliardy dolárov ako konečné vyrovnanie a odškodnenie.¹¹⁰

Predmetom kritiky bankového tajomstva je tiež fakt, že od konca druhej svetovej vojny poskytuje útočisko mnohým pochybným alebo nezákonným medzinárodným transakciám. Medzi tými, ktorí z tejto praxe profitovali v posledných desiatich rokoch, sú napríklad diktátori zo Zairu a Nigérie, ktorí si na švajčiarske bankové účty uložili veľkú časť majetku, ktorý ukoristili vo svojich krajinách.¹¹¹

3.7 Zákaz prania špinavých peňazí

V nadväznosti na problém s uchovávaním nelegálne nadobudnutého majetku a s tým spojenou medzinárodnou kritikou začali švajčiarske banky určitú samoreguláciu. Problém prania špinavých peňazí bol definitívne potvrdený v roku 1977, po vypuknutí *Fall Chiasso*,

---

¹⁰⁷ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 60.

¹⁰⁸ Tamtiež.

¹⁰⁹ Tamtiež, s. 61 – 63.

¹¹⁰ CHAIKIN, D. 2005. *Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy*, s. 104 – 105.

¹¹¹ GUEX, S. 2000. *The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy*, s. 265.

teda škandálu v meste taliansky hovoriacej časti Švajčiarska – Chiasso. Príčinou škandálu boli pochybné investície pobočky *Credit Suisse*, ktorá ponúkala svojej talianskej klientele vkladové účty s atraktívnymi úrokovými sadzbami. Časť finančných prostriedkov z týchto účtov následne presmerovala prostredníctvom špecializovanej správcovskej spoločnosti v Lichtenštajnsku, ktorá slúžila ako nástroj na neoprávnené a často riskantné a nezdanené reinvestície. Tieto nepovolené investície prebiehali viac ako desať rokov bez toho, aby boli odhalené. V roku 1977 škandál prepukol a v jeho dôsledku utrpela pobočka veľké straty.¹¹²

Zahraničný tlak voči Švajčiarsku neustále rástol. Krajina dlho vzdorovala, keďže bankové tajomstvo predstavovalo nielen ochranu pre vlastných klientov, ale medzičasom sa stalo aj jednou z mála komparatívnych výhod, ktoré Švajčiarsku koncom 20. storočia – po skončení studenej vojny a s nástupom globalizácie – prislúchali.¹¹³ Švajčiarske banky síce mali určitú reguláciu, napríklad prostredníctvom Dohody o Kódexe správania švajčiarskych bánk v súvislosti s vykonávaním náležitej starostlivosti z roku 1977, ale úprava nebola postačujúca.¹¹⁴

Napokon parlament schválil Federálny zákon o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z roku 1997. Zákon finančnému sprostredkovateľovi okrem iného stanovuje povinnosť bezodkladne oznámiť Úradu pre oznamovanie prania špinavých peňazí, ak vie alebo má dôvodné podozrenie, že aktíva, ktoré sú súčasťou obchodného vzťahu, súvisia s trestným činom alebo patria zločineckej skupine alebo teroristickej organizácii, prípadne slúžia na financovanie terorizmu.¹¹⁵ V prípade postúpenia informácií orgánom činným v trestnom konaní musí finančný sprostredkovateľ tieto aktíva zmraziť.¹¹⁶

Právna úprava prania špinavých peňazí je od roku 2005 ešte prísnejšia. Nové nariadenie totiž ukladá švajčiarskym bankám za povinnosť zverejňovať mená klientov, ktorí prevádzajú peniaze do zahraničia.¹¹⁷ V praxi to znamená značné obmedzenie pre číslovaný bankový účet klientov, ktorí prevádzajú peniaze do zahraničia.

Popri Federálnom zákone o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu je úprava prania špinavých peňazí začlenená aj do švajčiarskeho Trestného zákonníka a do pravidiel vydaných Federálnou bankovou komisiou z roku 1998. Okrem toho v roku 2001 Švajčiarsko spolupracovalo so štátmi G7 a ich orgánmi súdnictva a bankového

---

¹¹² HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 124 – 125.

¹¹³ CHAIKIN, D. 2005. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy, s. 94.

¹¹⁴ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 64.

¹¹⁵ Čl. 9 ods. 1 Federálneho zákona o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

¹¹⁶ Čl. 10 ods. 1 Federálneho zákona o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

¹¹⁷ ZARIFEH, R. 2014. Time runs out for numbered bank account.

dohľadu na vypracovaní záväzných pravidiel o zaobchádzaní s uloženým majetkom politicky exponovaných osôb. V roku 2002 sa *UBS* a *Credit Suisse* spolu s ďalšími deviatimi medzinárodnými bankami dohodli na uplatňovaní globálnych štandardov náležitej starostlivosti v rámci Wolfsberských zásad proti praniu špinavých peňazí.¹¹⁸

3.8 Problémy s daňovými únikmi

Začiatok 21. storočia je charakterizovaný nielen vyššou mierou regulácie prania špinavých peňazí, ale aj snahou o reguláciu daňových podvodov a daňových únikov. Najmä krajiny Európskej únie (EÚ) vyjadrili znepokojenie nad tým, že Švajčiarsko zaostávalo v otázkach medzinárodnej spolupráce pri vyšetrowaní daňových podvodov a daňových únikov, s čím súvisel aj pretrvávajúci problém značného odlevu kapitálu.¹¹⁹

Švajčiarsko spočiatku nebolo ochotné zmeniť svoje zákony o bankovom tajomstve. V roku 2004 sa však rozhodlo implementovať Smernicu EÚ o zdaňovaní príjmov z úspor vo forme výplaty úrokov, ktorá bola schválená v roku 2003. Smernica vyžadovala automatickú výmenu informácií o úrokoch, ktoré získali zahraniční rezidenti zúčastnených krajín EÚ. Podľa dohody, ak sa klienti bánk európskych krajín rozhodli neodhaliť svoju totožnosť, švajčiarske banky zrážali dane zo získaných úrokov a túto sumu hromadne odvádzali krajinám, ktorých rezidentmi sú daní klienti. Švajčiarske daňové úrady previedli 75 % z vybraných daní Európskej únii a 25 % si ponechali na úhradu administratívnych výdavkov, pričom daň sa vyberala na úrovni 15 % a neskôr dosiahla maximálnu sadzbu 35 %. Týmto spôsobom sa zachovala anonymita identity klientov, no napriek tomu stále nešlo o účinnú obranu proti daňovým únikom.¹²⁰

V roku 2012 Švajčiarsko navyše uzavrelo bilaterálne dohody o daniach a výmene informácií s Rakúskom a Spojeným kráľovstvom. Fyzické osoby s trvalým pobytom v Rakúsku a Spojenom kráľovstve dostali možnosť dobrovoľne zverejniť svoje švajčiarske bankové účty alebo automaticky anonymne platiť zrážkovú daň vo výške zodpovedajúcej sadzbe v krajine ich trvalého pobytu. V prípade zrážkovej dane vyberali švajčiarske banky dane a posielali ich priamo partnerským krajinám bez toho, aby prezradili akékoľvek bližšie informácie o klientovi.¹²¹

---

¹¹⁸ VOGLER, Robert U. 2006. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*, s. 64.

¹¹⁹ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 194.

¹²⁰ Tamtiež, s. 194 – 195.

¹²¹ DER BUNDESRAT, Quellensteuerabkommen mit dem Vereinigten Königreich wird aufgehoben.

Ani na základe týchto dohôd však nebolo umožnené identifikovať a trestať osoby, ktoré sa vyhýbajú plateniu daní. Na rozdiel od daňového podvodu, daňový únik nebol vo Švajčiarsku trestným činom. Práve preto sa mnoho zahraničných klientov spoliehalo a dokonca aj zneužívalo švajčiarske bankové tajomstvo.¹²²

3.9 Súčasná úprava bankového tajomstva

Uvedené dohody boli zrušené v roku 2017, keď Švajčiarsko prijalo Mnohostranný dohovor OECD o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach, globálny štandard *Automatic exchange of information on financial accounts* (AEOI), ktorý zabezpečil automatickú výmenu finančných informácií medzi zúčastnenými krajinami.¹²³ Rok 2018 tak do veľkej miery ukončil éru švajčiarskeho bankového tajomstva, ktoré zaručovalo anonymitu daňovým podvodníkom a špekulantom. Zmluvy AEOI totiž podpísalo viac ako 100 krajín, medzi ktorými sú všetky dôležité finančné centrá. Bankové tajomstvo sa tak stále uplatňuje v súvislosti s nesignatárskymi krajinami, teda najmä rozvojovými krajinami, pre ktoré je potrebná technológia príliš nákladná.¹²⁴

Celý rad ďalších dohôd, odporúčaní a usmernení slúži rovnakému účelu – zabrániť zneužívaniu bánk, a to osobitne bankového tajomstva, zločincami a zločineckými organizáciami. Výsledkom je, že bankové tajomstvo nie je absolútne. Ochrana, ktorú poskytuje, je zrušená v odôvodnených prípadoch, keď sa požaduje právna alebo administratívna pomoc zo strany iných krajín a v prípade spáchania trestného činu.

Na základe uvedeného ďalej možno konštatovať, že švajčiarske bankové tajomstvo sa pre zahraničných daňovníkov v roku 2018 skončilo, aj keď to platí iba pre 100 signatárskych štátov. V súčasnosti vo Švajčiarsku už prakticky neexistujú nezdanené peniaze. Pranie peňazí vo Švajčiarsku je už takmer nemožné a podvodníci sú relatívne rýchlo zatknutí. Banky dnes blokujú účet, kým klient nepreukáže, že majetok bol nadobudnutý legálne. Dôvodom je nezáujem vyberať peniaze od daňových podvodníkov, keďže už nielen daňový podvod ale aj daňový únik v súčasnosti vo Švajčiarsku predstavuje trestný čin.¹²⁵

Švajčiarske banky však podľa Indexu finančného tajomstva 2022 stále ponúkajú jednu z najvyšších úrovní utajenia klientov na svete – v rebríčku 141 krajín sa umiestnilo na druhom mieste.¹²⁶ Napriek tomu Švajčiarsko už nie je považované za daňový raj.

---

¹²² SWISS BANKING LAWYERS. How strong is Swiss banking secrecy in 2023? Here is the truth!

¹²³ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 196.

¹²⁴ SWISS BANKING LAWYERS. How strong is Swiss banking secrecy in 2023? Here is the truth!

¹²⁵ Tamtiež.

¹²⁶ TAX JUSTICE NETWORK. Financial Secrecy Index 2022.

3.10 Bankové tajomstvo a bezpečný prístav

Bankovému tajomstvu tak v súčasnosti nemožno pripísať úspech švajčiarskeho bankového systému, aj keď pre veľkú časť medzinárodnej verejnosti sú pojmy „bezpečný prístav“ a „švajčiarske bankové tajomstvo“ úzko prepojené.

Vývoj bankového tajomstva naznačuje, že zhruba v polovici dvadsiateho storočia bankové tajomstvo predstavovalo primárny faktor prílevu zahraničného kapitálu. Naštrbené vzťahy a dramaticky sa zhoršujúca reputácia švajčiarskych bánk v súvislosti s bankovým tajomstvom a jeho pôvodom však postupne podnietili prijímanie regulácií na oslabenie bankového tajomstva.

Na otázku, do akej miery je v súčasnosti bankové tajomstvo relevantné, respektíve či sa naďalej podieľa na úspechu a lukratívnosti švajčiarskych bánk, odpovedá práve jeho nedávny vývoj. Postupne sa sprísňujúca regulácia, nateraz zakončená novou reguláciou z roku 2018, znamená postupne slabnúce švajčiarske bankové tajomstvo. Jeho súčasná podoba naznačuje, že éra bankového tajomstva sa prakticky skončila.

Množstvo obmedzení a výnimiek v oblasti bankového tajomstva však nezmenená, že švajčiarskemu bankovému sektoru sa nedarí. Práve naopak, švajčiarske banky neustále zaplavujú peniaze zo zahraničia. Čím je svet neistejší, tým sú švajčiarske banky populárnejšie. Uvedené platí obzvlášť v kontexte s nedávnou pandemickou krízou a vojnou na Ukrajine.¹²⁷ Znamená to však, že za súčasným úspechom švajčiarskeho bankového systému nestojí bankové tajomstvo, ale iné faktory.

Nadväzujúc na vyššie uvedenú problematiku bezpečného prístavu a jeho typické črty, obrovský medzinárodný dopyt po švajčiarskych účtoch od klientov z celého sveta tak vysvetľuje predovšetkým ekonomická a politická stabilita. Medzinárodní súkromní klienti hľadajú ochranu majetku, stabilitu a silný švajčiarsky frank.

---

¹²⁷ SWISS BANKING LAWYERS. How strong is Swiss banking secrecy in 2023? Here is the truth!

4 Problém „too big to fail“

Popri dynamicky sa meniacej úprave bankového tajomstva čelia švajčiarske banky aj výzvam spojeným so systémovo dôležitými bankami. Vychádzajúc z prvej kapitoly, konkrétne z pomerne nedávneho historického vývoja a následnej klasifikácie súčasných švajčiarskych bánk, je Švajčiarsko vzhľadom na svoje obrovské a globálne pôsobiace banky vystavené čoraz väčšiemu riziku spojenému so systémovo dôležitými bankami. Problém spočíva v prílišnej závislosti ekonomiky a finančného systému krajiny od veľkých bánk, ktoré by svojím potenciálnym zlyhaním mohli spôsobiť významné škody švajčiarskej ekonomike aj švajčiarskemu finančnému systému.

Neprestávajúce obavy spojené s takzvaným „too-big-to-fail“ (TBTF) problémom a jeho závažnosť v kontexte 20. a 21. storočia podčiarkuje samotný vývoj švajčiarskych bánk. Schéma 1 v prvej kapitole ukazuje, že vo Švajčiarsku existuje trend postupného vzniku čoraz väčších bánk prostredníctvom akvizícií a fúzií, ktoré kontinuálne sprevádzajú vývoj švajčiarskeho bankového sektora a sú jeho neodmysliteľnou súčasťou.

Dôležitým míľnikom, ktorý upriamil pozornosť na stupňujúci sa a čoraz kritickejší problém systémovo relevantných bánk, je rok 1998, keď sa zlúčili banky *Swiss Bank Corporation* a *Union Bank*, vytvárajúc tak novú banku *UBS*. Novovytvorená banka okamžite získala dominantné postavenie v rámci všetkých dôležitých domácich bankových operácií a začala sa orientovať na medzinárodný trh.¹²⁸ Dané rozhodnutie už koncom minulého storočia začalo vyvolávať otázky týkajúce sa systémovej stability. Rok 1998 tak možno označiť za počiatky súčasného TBTF problému vo Švajčiarsku.

Uvedená problematika sa však v kontexte švajčiarskeho bankového systému viaže predovšetkým na súčasné 21. storočie. Systémovú stabilitu značne ohrozila a zhoršila finančná kríza v rokoch 2007 a 2008, počas ktorej boli mnohé vlády nielen vo Švajčiarsku, ale aj v zahraničí nútené zachraňovať problémové banky. Vo Švajčiarsku v čase globálnej finančnej krízy čelila obrovským problémom práve banka *UBS*.

Globálna finančná kríza v konečnom dôsledku podnietila vznik novej regulácie týkajúcej sa TBTF bánk.¹²⁹ Švajčiarsko napriek tomu stále nie je imúnne voči problému TBTF a dodnes preň nenašlo ideálne riešenie. Dokazujú to aj nedávne ťažkosti banky *Credit Suisse* a jej následná akvizícia bankou *UBS*. Problém TBTF tak došiel až do bodu, keď v súčasnosti evidujeme iba jednu globálne pôsobiacu systémovo dôležitú banku Švajčiarska,

---

¹²⁸ BRAUN, Ch. a kol. 1999. The restructuring of the Swiss banking system, s. 73.

¹²⁹ FINMA. Too big to fail and financial stability.

ktorá vzhľadom na svoju veľkosť a vzájomnú závislosť od mnohých iných inštitúcií predstavuje doposiaľ najväčšie riziko pre švajčiarsky bankový sektor v kontexte TBTF problematiky.

4.1 Podstata systémovej stability a systémovo dôležitých bánk

Banky sú systémovo dôležité, ak sú pre švajčiarsku ekonomiku nevyhnutné a nemožno ich v krátkom čase nahradiť a ak by ich zlyhanie spôsobilo značné škody švajčiarskej ekonomike a finančnému systému. Medzi systémovo dôležité funkcie týchto bánk patrí predovšetkým ich domáca činnosť v oblasti prijímania vkladov, poskytovania úverov a platobného styku.¹³⁰ Systémová dôležitosť banky pritom závisí od jej veľkosti, prepojenia s finančným systémom a ekonomikou a nahraditeľnosti služieb, ktoré banka poskytuje.¹³¹

Systémovo dôležité banky sú často označované ako „too-big-to-fail“ inštitúcie,¹³² teda – na základe voľného anglického prekladu – príliš veľké na to, aby mohli zlyhať. Samotný preklad pojmu naznačuje, že treba predísť prípadnému zlyhaniu systémovo dôležitých bánk a s tým súvisiacim ďalekosiahlym dôsledkom. Z uvedeného dôvodu musia systémovo dôležité banky spĺňať prísnejšie požiadavky ako ostatné inštitúcie.

Za označenie systémovo dôležitých bánk zodpovedá Švajčiarska národná banka, pričom k roku 2023 označila päť bánk ako systémovo dôležitých: *Credit Suisse*, *UBS*, *Raiffeisen Gruppe*, *Zürcher Kantonalbank* a *PostFinance*.¹³³ Konkrétny regulačný rámec uvedených inštitúcií závisí od toho, či ide o banky s rozsiahlym medzinárodným dosahom (globálne systémovo dôležité banky) alebo banky, ktoré majú predovšetkým domáce zameranie (domáce systémovo dôležité banky), pričom globálne banky musia spĺňať prísnejšie požiadavky.¹³⁴

Všetky systémovo dôležité banky musia mať vyššie kapitálové a likviditné rezervy. Sú tiež povinné vypracovať plány pre prípad núdze a plány ozdravenia ako preventívne opatrenie. Švajčiarsky orgán dohľadu nad finančným trhom (FINMA) navyše vypracúva plán riešenia krízových situácií, ktorých cieľom je umožniť systémovo dôležitým bankám stabilizovať sa v prípade krízy. V prípade neúspechu pri aplikovaní krízového plánu by mal

---

¹³⁰ Čl. 8 ods. 1 Federálneho zákona o bankách.

¹³¹ Čl. 8 ods. 2 Federálneho zákona o bankách.

¹³² BRAUN, Ch. a kol. 1999. The restructuring of the Swiss banking system, s. 73.

¹³³ FINMA. Systemrelevante Banken.

¹³⁴ Taktiež.

FINMA inštitúciu úspešne reštrukturalizovať, prípadne jej umožniť riadny odchod z trhu prostredníctvom likvidácie. Tým sa zabráni nepriaznivým vplyvom na finančnú stabilitu alebo prípadnej záchrane samotným štátom na náklady daňových poplatníkov.¹³⁵

Zlyhanie systémovo dôležitých bánk si však niekedy vynúti záchranu zo strany vlády. Štát si nemôže dovoliť neposkytnúť pomoc systémovo dôležitej banke a nechať ju podľahnúť kríze, pokiaľ pokračovanie systémovo dôležitých funkcií nie je zabezpečené.¹³⁶ Vládne záchranné akcie sú však veľmi problematické, keďže ich platia daňoví poplatníci. Okrem toho predpoklad, že vláda v prípade krízy vždy zachráni banku určitej veľkosti, vedie k istému narušeniu hospodárskej súťaže.¹³⁷

Bankové fúzie a akvizície navyše predstavujú riziko systémovej stability z hľadiska konsolidácie vplyvu za prítomnosti už iba jednej inštitúcie na trhu, ako nástupcu predošlých, čo znižuje diverzifikáciu na úrovni jednotlivých bánk. Hoci fúzia alebo akvizícia nemusí zvýšiť trhovú podiel novovzniknutej banky priamo úmerne predošlým dvom entitám, jednoznačne sa posilňuje dominantné postavenie nového subjektu v kľúčových oblastiach na trhu.¹³⁸ Navyše, práve Švajčiarsko je domovom obrovských finančných inštitúcií spravujúcimi sa medzinárodnými štandardmi, pričom ich veľkosť v pomere k veľkosti samotnej krajiny je neúmeraná a aj preto tieto inštitúcie predstavujú výzvu spojenú s problémom „too big to fail“.¹³⁹

4.2 Globálna kríza a problémy banky UBS

Problematiku systémovo dôležitých bán súčasného švajčiarskeho bankového systému možno znázorniť na obrovských problémoch, ktorým postupne čelili banky *UBS* a *Credit Suisse*. Začiatkom 21. storočia existovali vo Švajčiarsku iba uvedené dve globálne systémovo dôležité banky, ktoré vzhľadom na svoju medzinárodnú prítomnosť a prepojenosť neboli izolované od diania v globálnej finančnej sfére. Švajčiarske banky, ktoré boli významnými hráčmi na medzinárodných finančných trhoch, tak pociťovali následky globálnych finančných problémov. Inak to nebolo ani v prípade globálnej finančnej krízy, ktorá na švajčiarsky bankový systém vyvinula veľký tlak.

---

¹³⁵ FINMA. Systemrelevante Banken.

¹³⁶ DER BUNDESRAT. 2021. Bericht des Bundesrates zu den systemrelevanten Banken, s. 2.

¹³⁷ FINMA. Too big to fail and financial stability.

¹³⁸ BRAUN, Ch. a kol. 1999. The restructuring of the Swiss banking system, s. 74.

¹³⁹ DER BUNDESRAT. 2021. Bericht des Bundesrates zu den systemrelevanten Banken, s. 2.

Globálna finančná kríza, ktorá vypukla v roku 2007 a dosiahla svoj vrchol v roku 2008, bola jednou z najväznejších ekonomických udalostí v modernej histórii. Začala kolapsom trhu s hypotékami v Spojených štátoch amerických, ktorý vyvolal reťazovú reakciu vo finančnom sektore. Banky a iné finančné inštitúcie zistili, že majú v portfóliu veľké množstvo rizikových hypoték, ktoré boli poskytnuté rizikovým klientom. Problém sa rýchlo rozšíril do globálnej ekonomiky, keďže banky začali obmedzovať úverovanie a došlo k poklesu ich dôveryhodnosti. Nedostatok dôvery viedol k bankrotom, zrúteniu trhov a zvyšovaniu nezamestnanosti.¹⁴⁰

Vzhľadom na rýchly rast švajčiarskych bánk a ich veľkosť a prepojenie s domácou a medzinárodnou ekonomikou sa aj Švajčiarsko na začiatku globálnej finančnej krízy ocitlo v kritickej situácii. Finančná kríza mala dopad predovšetkým na *UBS*, ktorá sa po mimoriadne rýchlej expanzii v oblasti investičného bankovníctva od začiatku nového tisícročia stala finančným gigantom so značnou expozíciou.¹⁴¹

Keď bolo v roku 1997 oznámené zlúčenie bánk *Swiss Bank Corporation* a *Union Bank*, plánované vytvorenie *UBS* bolo prijaté s veľkou skepsou. Obchodný úspech, ktorý nasledoval, však názory verejnosti aj odborníkov radikálne zmenil. Predovšetkým rýchly rozvoj investičného bankovníctva, ktoré sa stalo silnou divíziou v rámci *UBS*, jednoznačne predstavoval globálnu úlohu, ktorú chcela švajčiarska banka zohrávať. V období rozkvetu globalizácie táto divízia sústreďovala finančné aktivity v špičkových finančných centrách v Londýne a New Yorku. V oblasti správy majetku dokonca prekonala činnosť a reputáciu, ktoré sa tradične spájajú so švajčiarskymi bankami.¹⁴²

Situácia sa dramaticky zmenila počas globálnej finančnej krízy, ktorá odhalila, že zisky v investičnom bankovníctve boli síce vysoké, zahŕňali však o to vyššiu úroveň rizika. Najmä v *UBS* sa rokmi zdanlivo lukratívnych obchodov vytvorili veľké portfóliá cenných papierov krytých hypotékami a inými problematickými aktívami v súvahe.¹⁴³ Z obrovského a neohrozeného giganta sa tak v priebehu mesiacov stala banka, ktorá bola na pokraji bankrotu.

Vzhľadom na to, že *UBS* bola v čase vypuknutia krízy najexponovanejšou neamerickou bankou na amerických trhoch, nevyhla sa obrovským stratám. Po rokoch generovania niekoľkomiliardových ročných ziskov vykázala divízia investičného

---

¹⁴⁰ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁴¹ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 144.

¹⁴² Tamtiež.

¹⁴³ EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Krediten.

bankovníctva v roku 2007 stratu vo výške takmer 16 miliárd švajčiarskych frankov (CHF).¹⁴⁴ V roku 2008 dosiahla banka stratu až 20 miliárd CHF, pričom išlo o najväčšiu stratu, akú kedy švajčiarska spoločnosť zaznamenala.¹⁴⁵

Vyplývajúc z predošlého objasnenia TBTF problematiky by krach *UBS* mal katastrofálne dôsledky na domácej i medzinárodnej úrovni. Ako systémovo dôležitá banka preto musela byť počas tejto medzinárodnej finančnej krízy zachránená. Obrovské straty vykompenzovala švajčiarska vláda spolu so Švajčiarskou národnou bankou, ktoré *UBS* poskytli finančnú injekciu vo výške viac ako 60 miliárd amerických dolárov. Švajčiarska národná banka navyše zriadila špeciálny Stabilizačný fond, prostredníctvom ktorého bolo možné stiahnuť nelikvidné aktíva z bilancie *UBS* za úhradu likvidných rezerv centrálnej banky.¹⁴⁶

4.3 Nová regulácia systémovo dôležitých bánk

Kritická situácia si napriek úspešnej záchrane banky vyžadovala novú reguláciu a prísnejšie predpisy a požiadavky na systémovo dôležité banky. Keďže išlo o globálnu krízu, nová regulácia vznikla aj na medzinárodnej úrovni. Ako reakcia na nedostatky vo finančnej regulácii v kontexte „too-big-to-fail“ bánk, ktoré odhalila finančná kríza, vznikla tretia dohoda v rámci série Bazilejských dohôd. Dohoda Bazilej III z roku 2009 stanovila medzinárodné štandardy pre kapitálovú primeranosť bánk, záťažové testovanie a požiadavky na likviditu, a tým rozšírila a zároveň nahradila časti štandardov Bazileja II z roku 2004.¹⁴⁷

Dohoda Bazilej III z roku 2009 zvýšila globálne minimálne kapitálové a likviditné požiadavky týkajúce sa množstva a kvality bankového kapitálu, ale nešla dostatočne ďaleko. Neriešil sa napríklad problém TBTF, ktorý v tom čase bol, no aj v súčasnosti stále je vo Švajčiarsku obzvlášť výrazný. Veľkosť banky *Credit Suisse* rovnako ako veľkosť *UBS* v pomere ku švajčiarskej ekonomike prinášali obavy, že zlyhanie čo i len jednej z nich by mohlo byť existenčnou hrozbou pre švajčiarsky finančný systém a švajčiarske hospodárstvo.¹⁴⁸

---

¹⁴⁴ CASSIS, Youssef, 2010. *Capitals of Capital: The Rise and Fall of International Financial Centres 1780-2009*, s. 281.

¹⁴⁵ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁴⁶ Tamtiež.

¹⁴⁷ AFZALI, M. A. a kol. 2023. Can the transition from Basel II to III change the monetary policy impact on the Iranian economy and banking system?, s. 357.

¹⁴⁸ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 380.

Spolková rada reagovala na túto potenciálnu hrozbu vymenovaním komisie expertov, ktorá mala problém TBTF preskúmať. V októbri 2010 komisia predložila záverečnú správu s odporúčaniami a návrhmi, ktoré išli nad rámec minimálnych medzinárodných štandardov, najmä pokiaľ ide o kapitálové požiadavky a požiadavky na likviditu. Zaviedli prísnejšie kapitálové požiadavky pre veľké banky a zvýšili úroveň dohľadu a reštrikcií.¹⁴⁹

Švajčiarsky parlament na podnet komisie prijal v roku 2011 novú legislatívu zahŕňajúcu posilnenie požiadaviek na kapitál a likviditu, ako aj zavedenie pohotovostných plánov na zachovanie systémovo dôležitých finančných aktivít v prípade opätovného vzniku akútnej krízy. V praxi išlo o revíziu Federálneho zákona o bankách obsahujúcu ustanovenia týkajúce sa TBTF bánk, ktoré pôsobia na globálnej úrovni.

V tej dobe ešte stále dve globálne pôsobiacie banky, *UBS* a *Credit Suisse*, museli mať minimálne 10 % svojich rizikovo vážených aktív – aktív zodpovedajúcich minimálnej výške kapitálu, ktorý musia mať banky, aby sa znížilo riziko platobnej neschopnosti¹⁵⁰ – vo forme vlastného imania, teda najprísnejšej formy kapitálu. Okrem toho museli udržiavať dodatočnú rezervu s podielom 9 %, ktorý mohol mať podobu podmienených konvertibilných dlhopisov. Tieto dlhopisy potom mohli byť konvertované na vlastné imanie, keď jeho pomer klesol pod určitú úroveň. Týmto sa zároveň potenciálne kapitálové požiadavky zvýšili na 19 % rizikovo vážených aktív.¹⁵¹

Globálne systémovo dôležité banky museli ďalej spĺňať nové kapitálové požiadavky, ktoré mali tri úrovne. Podobne ako v prípade Bazileja III, prvou bola počiatočná minimálna požiadavka na základné imanie vo výške 4,5 %. Druhou bola povinná rezerva vo výške 8,5 %, z ktorej minimálne 5,5 % muselo byť vo forme základného imania. A napokon, progresívna kapitálová zložka v podmienených konvertibilných dlhopisoch bola spočiatku stanovená na 6 %, pričom tento podiel sa zvyšoval alebo znižoval v závislosti od veľkosti banky, jej postavenia na trhu a vzájomného prepojenia.¹⁵² Komisia okrem toho odporučila prijať organizačné opatrenia na zabezpečenie pokračovania systémovo významných funkcií (napr. úverových obchodov a realizácie platobných systémov) počas krízy, pričom by banka bola simultánne v procese likvidácie.¹⁵³

Vo všeobecnosti teda švajčiarske regulačné orgány a tvorcovia politik zaviedli sériu opatrení zameraných na zníženie pravdepodobnosti vzniku TBTF inštitúcií a zmiernenie

---

¹⁴⁹ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 380.

¹⁵⁰ INVESTOPEDIA. 2020. Rizikovo vážené aktíva. (Risk-Weighted Assets).

¹⁵¹ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 381.

¹⁵² UBS. 2013. Annual Report 2012, s. 21.

¹⁵³ MEIER, Henri B. a kol. 2023. *Swiss Finance*, s. 381.

potenciálneho vplyvu ich zlyhania. Prísne kapitálové požiadavky a záťažové testy mali zabezpečiť, aby si banky udržiavali dostatočné kapitálové rezervy na odolávanie nepriaznivým šokom a finančnému stresu. Požiadavkou, aby banky držali primeranú úroveň kapitálu, sa regulačné orgány snažia zvýšiť odolnosť finančného systému a znížiť pravdepodobnosť zlyhania bánk.¹⁵⁴

Podľa súčasnej legislatívy platí, že ak sa globálne aktívna švajčiarska banka dostane do finančnej nerovnováhy a opatrenia na stabilizáciu sa ukážu ako neúspešné, musí podľa švajčiarskej TBTF regulácie pristúpiť k likvidácii. V tomto kontexte je práve orgán FINMA zodpovedný za plánovanie a operatívnu realizáciu sanácie a likvidácie systémovo dôležitej banky. Na tento účel vytvára pre banky – donedávna ešte pre obe, *UBS* aj *Credit Suisse* – plán likvidácie. Primárnou stratégiou FINMA je sanácia týchto bánk prostredníctvom „bail-in“ prístupu. Uvedený typ záchranej akcie spočíva v tom, že FINMA zasahuje na úrovni nadradenej spoločnosti skupiny a mení dlhové pohľadávky veriteľov na akciový kapitál, čím sa môže obnoviť vlastný kapitál banky.¹⁵⁵

Ak by primárna stratégia likvidácie nebola úspešná, existuje Švajčiarsky záchranný plán, ktorý slúži ako náhradná možnosť pre pokračovanie systémovo dôležitých funkcií bánk v rámci Švajčiarska. Globálne aktívne švajčiarske banky musia vo svojich likvidačných plánoch preukázať, ako môžu nezávisle od zvyšku bankovej skupiny pokračovať so systémovo dôležitými funkciami v prípade hrozby úpadku skupiny.¹⁵⁶

Nová legislatívna úprava teda zahŕňa povinnosť systémovo dôležitých bánk zabezpečiť núdzové likvidačné plány, pokiaľ ide o štruktúru, infraštruktúru, riadenie a kontrolu, ako aj likviditu a kapitálové toky v rámci bankovej skupiny. Uvedené musí byť naplánované takým spôsobom, aby sa to dalo okamžite zrealizovať a aby bolo zaručené pokračovanie systémovo dôležitých funkcií banky v prípade hroziacej platobnej neschopnosti.¹⁵⁷

Takéto rámce na riešenie krízových situácií majú vo všeobecnosti za cieľ uľahčiť riadne riešenie krízových situácií zlyhávajúcich bánk bez toho, aby sa museli uchýliť k záchrane štátom, teda záchrane financovanej daňovými poplatníkmi. Stanovením jasných postupov ako predísť zlyhaniu bánk sa regulačné orgány snažia minimalizovať systémový vplyv krachu banky a chrániť stabilitu finančného systému.¹⁵⁸

---

¹⁵⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 144 – 147.

¹⁵⁵ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 38 – 39.

¹⁵⁶ Tamtiež.

¹⁵⁷ Čl. 9 ods. 2 písm. d) Federálneho zákona o bankách.

¹⁵⁸ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 144 – 147.

Jednotlivé systémovo dôležité banky sú však v tomto kontexte posudzované individuálne a musia preukázať, že spĺňajú stanovené podmienky pre núdzové situácie. Ak banky preukážu, že spĺňajú podmienku riadne vypracovaného núdzového plánu, môžu vo výkone systémovo dôležitých funkcií pokračovať aj v prípade hroziaceho zlyhania banky. Orgánom, ktorý takéto švajčiarske záchranné plány hodnotí, je FINMA, pričom v roku 2023 vyhodnotil plány *Credit Suisse* a *UBS* ako uskutočniteľné.¹⁵⁹ V opačnom prípade by orgán FINMA musel potrebné opatrenia a riadenie situácie prevziať sám.¹⁶⁰

Z uvedeného opisu novej regulácie vyplýva, že súčasná úprava „too-big-to-fail“ problematiky je pomerná komplexná. Pôvodná regulácia má základ v úprave z roku 2011, no od roku 2015 sa pravidelne prehodnocuje a v prípade potreby upravuje.¹⁶¹ Napriek tomuto úsiliu pretrvávajú problémy pri účinnom riešení problému TBTF vo Švajčiarsku, dôkazom čoho je aj nižšie opísaný nedávny pád systémovo dôležitej banky *Credit Suisse*. Samotná veľkosť a zložitosť inštitúcií TBTF v skutočnosti pre regulačné orgány naďalej predstavuje pretrvávajúce výzvy pri posudzovaní a riadení systémových rizík.

4.4 Problémy banky *Credit Suisse* a jej núdzová akvizícia

Nová a pravidelne revidovaná TBTF legislatíva však nedokázala predísť ešte kritickejšej situácii, do ktorej sa v roku 2023 dostala *Credit Suisse*. Problém „too big to fail“ sa tak po obrovských problémoch *UBS* z obdobia globálnej finančnej krízy vrátil v ešte nebezpečnejšej podobe. Jeho následky boli ďaleko ničivejšie a v konečnom dôsledku spôsobili pád *Credit Suisse*, vtedy ešte jednej z dvoch globálnych systémovo dôležitých bánk Švajčiarska.

Pre švajčiarsky bankový sektor bol marcový pád *Credit Suisse* ďalším veľkým šokom. V porovnaní s bankou *UBS*, ktorá sa počas najdramatickejšieho obdobia globálnej finančnej krízy ocitla na pokraji krachu, *Credit Suisse* prežila turbulentné roky okolo roku 2008 pomerne dobre a najmä bez toho, aby dostala štátnu pomoc. V nasledujúcich rokoch však premárnila príležitosť na ďalšie posilnenie reputácie ako solídnej banky. Stal sa pravý opak, keď sa *Credit Suisse* zaplietla do série daňových únikov, prania špinavých peňazí, úniku údajov a ďalších škandálov. Okrem toho sa riziká v jej súvahe neznižovali tak agresívne ako v prípade *UBS*. Zjavné rozdiely vo vývoji bilancií hlavných švajčiarskych

---

¹⁵⁹ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 38 – 39.

¹⁶⁰ Čl. 10 ods. 2 Federálneho zákona o bankách.

¹⁶¹ EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. 2024. «Too big to fail»-Regulierung.

nadnárodných bánk v tom čase vo všeobecnosti odrážali skutočnosť, že *Credit Suisse* svoju pobočku investičného bankovníctva výrazne nezredukovala. Táto pobočka bola naopak zodpovedná za niekoľko katastrofálne zlých investícií, ktoré v rokoch 2021 a 2022 viedli k veľkým stratám. Tieto straty spolu s predchádzajúcimi škandálmi, ktoré vyústili do nákladných súdnych procesov v Británii, Francúzsku a Spojených štátoch, vytvárali čoraz horšiu reputáciu banky, a tak začali nebezpečne podkopávať dôveru v *Credit Suisse*.¹⁶²

Na pozadí rastúceho odlivu vkladov a kolabujúcej ceny akcií sa situácia v roku 2022 ešte viac zhoršila. *Credit Suisse* postihol vysoký odliv likvidity, ktorý zažila v dvoch fázach charakterizovaných vysokým a mimoriadne rýchlym odlivom kapitálu. Už pred októbrom 2022 banka podľa odhadu trhu negatívne vyčnievala z radu. Zároveň panovala neistota ohľadom jej novej transformačnej stratégie, čo ju robilo zraniteľnou voči šíreniu špekulácií a negatívnych správ.¹⁶³ Na stabilizáciu situácie musela *Credit Suisse* koncom roka 2022 získať štyri miliardy švajčiarskych frankov nového kapitálu. Táto finančná injekcia však neobnovila potrebnú dôveru, bez ktorej ani najlepšie kapitalizovaná banka nemôže prežiť.

Začiatkom roka 2023 vyšlo najavo, že odliv vkladov sa nezastavil, ale naopak zrýchlil, čo signalizovalo pokračujúcu stratu dôvery. V marci 2023 finančná neistota po krachu dvoch bánk v Spojených štátoch amerických (*Silicon Valley Bank* a *Signature Bank*), ako aj oznámenie, že akcionári nie sú ochotní podieľať sa na ďalšom kole kapitálových injekcií, vyvolali nárast paniky a s tým spojenú druhú vlnu odlivu vkladov. Vnímanie banky *Credit Suisse* trhom sa opäť výrazne zhoršilo, pričom odliv kapitálu vyvolal pochybnosti, či medzibankové úvery *Credit Suisse* budú pokračovať.¹⁶⁴ Už beztak kritickú situáciu ďalej zhoršila digitalizácia, ktorá zákazníkom umožnila okamžitý prístup k najnovším informáciám a tak rýchlo previesť peniaze na iné bankové účty.¹⁶⁵

Vďaka primeranému vankúšu likvidity bola *Credit Suisse* počas prvej fázy schopná pokryť vysoké odlivy kapitálu. Počas marcovej fázy s vysokými a mimoriadne rýchlymi odlivmi kapitálu však banka nemala dostatok likvidity na pokrytie odlevu kapitálu, a preto bola potrebná podpora zo strany Švajčiarskej národnej banky. Tá v marci 2023 poskytla *Credit Suisse* likviditnú pomoc cez rôzne kanály, okrem iného aj neskorším použitím nástrojov zavedených parlamentom prostredníctvom núdzového práva.¹⁶⁶

---

¹⁶² HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 151.

¹⁶³ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 39 – 40.

¹⁶⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 151.

¹⁶⁵ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 40.

¹⁶⁶ Tamtiež.

4.4.1 Núdzová akvizícia banky *Credit Suisse*

Núdzové opatrenia je vo všeobecnosti možné aktivovať až po vyčerpaní pokusu o likvidáciu prostredníctvom orgánu FINMA alebo uplatnenia núdzového likvidačného plánu, ktorý vypracuje sama systémovo dôležitá banka. Nástroje predpísané vo vyššie vysvetlenej TBTF regulácii sa v roku 2023 pri vážnej kríze *Credit Suisse* neuplatnili. V tejto konkrétnej situácii boli „bail-in“ záchrana aj aktivácia švajčiarskeho záchranného plánu považované za menej vhodné než prevzatie *Credit Suisse* bankou *UBS*. Podľa správy švajčiarskej vlády bola dôvera klientov v banku *Credit Suisse* takým spôsobom narušená, že bolo neisté, či by opatrenia na sanáciu dôveru trhu obnovili. Okrem toho by podľa úradov sanácia systémovo dôležitej *Credit Suisse* a metóda „bail-in“ pravdepodobne viedli k následným masívnym výkyvom na trhu. To by mohlo ohroziť nielen úspešnú sanáciu *Credit Suisse*, ale tiež spôsobiť riziko prenosu na iné banky, čím by sa ohrozila finančná stabilita vo Švajčiarsku aj vo svete.¹⁶⁷

Po neúspešnej snahe o záchranu banky a významnej podpore Švajčiarskou národnou bankou prišlo rozhodnutie o akvizícii *Credit Suisse* bankou *UBS*. Za finálnym rozhodnutím stojí Spolková rada – najvyšší výkonný orgán Švajčiarskej konfederácie, – ktorá zhruba v polovici marca rozhodla o balíku opatrení s cieľom zabrániť hroziacemu úpadku *Credit Suisse*, a tým zabrániť finančnej kríze a mimoriadne vážnym škodám pre švajčiarske finančné centrum a celé hospodárstvo. Podľa názoru Spolkovej rady balík opatrení na prevzatie *Credit Suisse* spoločnosťou *UBS* umožnil dosiahnuť tento cieľ za daných okolností, pričom náklady pre štát a daňových poplatníkov boli pri takom riešení čo najnižšie.¹⁶⁸ *UBS* v rámci konečnej dohody od Švajčiarskej národnej banky získala prístup k likvidite vo výške 100 miliárd CHF, pričom švajčiarska vláda sa zaručila za straty do výšky 9 miliárd CHF.¹⁶⁹

Núdzové prevzatie *Credit Suisse* bankou *UBS* teda bolo zrealizované na základe rozhodnutia a pomoci od švajčiarskej vlády a Švajčiarskej národnej banky, aby sa zabránilo bankrotu. Výsledkom tohto narychlo zorganizovaného prevzatia je švajčiarska „megabanka“ so súvahou oveľa väčšou ako HDP Švajčiarska. Problém švajčiarskeho bankovníctva, ktoré je príliš veľké na to, aby mohlo zlyhať, je teda naďalej akútne.¹⁷⁰

---

¹⁶⁷ SNB. 2023. Bericht zur Finanzstabilität 2023, s. 39 – 40.

¹⁶⁸ EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Krediten.

¹⁶⁹ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁷⁰ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 151.

4.4.2 Porovnanie UBS a Credit Suisse v čase ich problémov

Na základe uvedeného možno skonštatovať, že kríza v *Credit Suisse* bola zásadne odlišná od krízy, ktorú zažila *UBS* v rokoch 2007 – 2008, či už ide o príčiny, následky, riešenia alebo konečný výsledok (Tabuľka 1). Z hľadiska príčin bola *UBS* príliš exponovaná na amerických realitných trhoch a trhoch s derivátmi. Zároveň mala na strane aktív svojej súvahy značné, ale jasne identifikovateľné a oddeliteľné rizikové pozície, ktorých prípadné straty ohrozovali stabilitu banky.¹⁷¹

Tabuľka 1: Porovnanie bánk UBS a Credit Suisse v čase ich problémov

POROVNANIE OKOLNOSTÍ, NÁSLEDKOV A RIEŠENÍ KRÍZ DVOCH ŠVAJČIARSKYCH GLOBÁLNYCH SYSTÉMOV DÔLEŽITÝCH BÁNK V ČASE ICH PROBLÉMOV

	UBS	CREDIT SUISSE
KRITICKÉ ROKY	2007 - 2008	2023
PRÍČINY	priveľká expozícia voči rizikovým hypotekárnym úverom ————— rizikové pozície na strane aktív súvahy banky	séria škandálov ————— strata dôveryhodnosti banky ————— hromadný odchod investorov a klientov
NÁSLEDKY	strata prístupu na medzibankové trhy ————— vyčerpanie (strata) likvidity	akútna kríza dôvery ————— vysoký odliv likvidity
RIEŠENIE	finančná injekcia vo výške 60 mld. USD od švajčiarskej vlády a Švajčiarskej národnej banky ————— zriadenie Stabilizačného fondu	balík opatrení na prevzatie Credit Suisse spoločnosťou UBS ————— finančná podpora pre UBS od Švajčiarskej národnej banky; ručenie za straty švajčiarskou vládou
VÝSLEDOK	záchrana systémovo dôležitej banky	pád systémovo dôležitej banky → akvizícia

Zdroj: Vlastné spracovanie.

¹⁷¹ EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Krediten.

Problémy banky *Credit Suisse* však nepramenili z externých či globálnych okolností. Práve naopak, príčinou marcového zlyhania banky bola strata dôvery v *Credit Suisse* zo strany klientov aj investorov,¹⁷² ktorá bola dôsledkom série škandálov, ktoré banku oslabili. Tie zahŕňali pranie špinavých peňazí, úplatky, daňové úniky, obchodovanie s diktátormi v rámci rôznych jurisdikcií v Afrike, Ázii, Európe a Severnej Amerike. Neetické praktiky spôsobili hromadný odchod investorov a klientov.¹⁷³

Credit Suisse sa tak ocitla v akútnej kríze dôvery, ktorá bezprostredne ohrozovala najmä likviditu banky.¹⁷⁴ V aspekte likvidity sú prvotné následky oboch porovnávaných bánk podobné. *UBS* tiež trpela nedostatkom likvidity, pričom následkom globálnej finančnej krízy zaznamenala stratu v hodnote desiatok miliárd švajčiarskych frankov. Po páde banky *Lehman Brothers* *UBS* navyše stratila prístup na medzibankové trhy.¹⁷⁵

Vzhľadom na povahu problémov uvedených bánk a aj samotnú reguláciu TBTF problému platnú v čase vypuknutia problémov sa riešenia kríz systémovo dôležitých *UBS* a *Credit Suisse* značne líšia. *UBS*, ktorá trpela primárne stratou likvidity, bola zachránená finančnou injekciou a profitovala zo Stabilizačného fondu.¹⁷⁶

Problémy v banke *Credit Suisse* však nepredpokladali žiadne sľubné riešenie, ktoré by umožnilo likvidáciu jednotlivých aktív v stabilizačnom fonde.¹⁷⁷ Napriek počiatočným pokusom o záchranu boli švajčiarske orgány v konečnom dôsledku odhodlané vyhnúť sa opakovaniu záchranu ako v prípade *UBS*, pri ktorej účet pôvodne zaplatili daňoví poplatníci. Preto keď sa ukázalo, že *Credit Suisse* už nie je životaschopná, švajčiarske úrady rýchlo požiadali *UBS*, aby zasiahla a krachujúcu banku odkúpila.¹⁷⁸

Porovnanie teda naznačuje, že prístup k riešeniu kríz sa líšil v závislosti od povahy problémov jednotlivých bánk a aj samotnej TBTF regulácie. Poukazuje zároveň na rozmanitosť možných problémov a jednotlivých scenárov postupu pri záchrane systémovo dôležitých bánk. Uvedené tak podčiarkuje komplexnosť TBTF problematiky a s tým súvisiacu náročnosť jej regulácie, ktorá dodnes predstavuje výzvu pre švajčiarske orgány.

---

¹⁷² EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Kredit.

¹⁷³ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁷⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 151.

¹⁷⁵ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁷⁶ EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Kredit.

¹⁷⁷ Tamtiež.

¹⁷⁸ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

4.5 Zhodnotenie „too-big-to-fail“ regulácie

Vďaka reformám od čias globálnej finančnej krízy sa švajčiarsky bankový systém stal bezpečnejším, no v žiadnom prípade imúnnym voči krízam. Dokazujú to nedávne otrasy z roku 2023, ktoré ukázali, že nová „too-big-to-fail“ regulácia nedokáže predísť zlyhaniam veľkých bánk. Problémom tak naďalej ostáva, ako riešiť zlyhanie veľkých, vzájomne prepojených, teda systémovo dôležitých bánk.¹⁷⁹

Núdzové prevzatie *Credit Suisse* tak možno vnímať ako negatívnu spätnú väzbu na TBTF legislatívu, ktorá zlyhala pri prvej skúške, keďže nezabránila opakovaniu takýchto vládnych zásahov. Predovšetkým sa ukázalo, že regulačný nástroj spočívajúci v príprave núdzových plánov nie je všeliakom na uzdravenie systémovo dôležitej banky v období so zvýšenou mierou neistoty. Sprísnené kapitálové požiadavky mohli akurát pomôcť obmedziť domácu a medzinárodnú nákazu spôsobenú pádom banky *Credit Suisse*. Novým požiadavkám tiež možno vdáčiť za to, že počiatočná potrebná rezerva na absorbovanie príslušných strát bola poskytnutá skôr súkromnými prostriedkami než verejnou záchranou.¹⁸⁰

Podľa odborníkov je však náročnejšie vyhodnotiť novú reguláciu bánk aplikovanú na prípad *Credit Suisse*. Švajčiarske orgány v tomto prípade tvrdili, že *Credit Suisse* nemala typický kapitálový problém, respektíve problém likvidity. Naopak, išlo o „kultúrny problém“, ktorý sa prejavil v nedostatočnej zodpovednosti banky a následne strate dôvery zo strany klientov a investorov. Špecifická povaha problému nedovoľovala relatívne jednoduché riešenie prostredníctvom finančnej injekcie, keďže by to dôveru klientov ani investorov neovplyvnilo. Zároveň v danom prípade nebolo umožnené regulačným orgánom riešiť problém skôr, ako dosiahol krízový bod.¹⁸¹

Z uvedeného vyplýva, že nedávny vývoj jednoznačne predstavuje výstrahu pre regulačné orgány a politikov, pričom je potrebné opäť prehodnotiť príslušnú legislatívu týkajúcu sa veľkých vzájomne prepojených bánk.¹⁸² Finálne možno zhodnotiť, že zlyhanie *Credit Suisse* pätnásť rokov po záchrane banky *UBS* ukazuje, že regulácia bánk a s tým spojené zaisťovanie finančnej a ekonomickej stability dodnes spôsobuje veľké ťažkosti.

---

¹⁷⁹ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁸⁰ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 152.

¹⁸¹ Tamtiež.

¹⁸² STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

4.6 Zhodnotenie súčasnej situácie vo švajčiarskom bankovom sektore

Celkovo je znepokojujúce, že sa veľké banky od globálnej finančnej krízy vo všeobecnosti zväčšili, pričom vo Švajčiarsku zostala len jedna globálna systémovo dôležitá banka. Situácia je obzvlášť kritická, keďže súvaha súčasnej *UBS* je oveľa väčšia ako HDP krajiny. Navyše sa žiadna iná banka svojou veľkosťou *UBS* ani len nepribližuje, preto bude ťažké zopakovať napríklad riešenie odkúpenia, ak sa banka znovu dostane do problémov.¹⁸³

Z historického hľadiska je zrejmé, že pád najstaršej veľkej banky vo Švajčiarsku bol nateraz len posledným príkladom série otrasov a veľkých neúspechov od rozkvetu finančnej globalizácie. Problém „too big to fail“ tak nepochybne predstavuje vážny problém a výzvu pre švajčiarsky bankový systém. Kritickosť uvedeného problému však navodzuje aj otázku v širšom zmysle, a síce, do akej miery je celkový švajčiarsky systém stabilný, respektíve, či sa dá hovoriť o jeho poklese.

Relatívne nedávne a početné udalosti vo svete nepochybne ovplyvnili aj švajčiarsky bankový systém, pričom v mnohých aspektoch išlo o negatívny vývojový trend. Od druhej dekády súčasného tisícročia bol švajčiarsky bankový sektor svedkom série ekonomických, finančných a regulačných šokov. Vo všeobecnosti tieto šoky vzišli z rôznych medzinárodných udalostí, vrátane finančnej deglobalizácie v dôsledku krachu americkej investičnej bankovej skupiny *Lehman Brothers*, európskej dlhovej krízy, ekonomických a sociálnych obmedzení spôsobených pandemiou COVID-19 a nedávnych finančných sankcií uložených Rusku kvôli vojne s Ukrajinou, ako aj vzostupu inflácie vo vyspelom svete. Okrem toho sa museli švajčiarske banky vyrovnávať s niekoľkými domácimi šokmi, ako je nestabilita spojená so záchranou *UBS* a nedávnym pádom *Credit Suisse*.¹⁸⁴

Finančné prostredie teda bolo za posledné desaťročia plné výziev a pre Švajčiarsko je toto obdobie spojené so stagnáciou alebo dokonca poklesom. Predovšetkým sa relatívna dôležitosť švajčiarskeho bankového sektora z hľadiska podielu na HDP znížila z takmer 9 % pred rokom 2008 na 5 % okolo roku 2020. Počas toho istého obdobia sa celkový počet zamestnancov v tomto sektore v rámci Švajčiarska taktiež znížil z približne 110 na 90 tisíc. Vyjadrené v absolútnych hodnotách bol však pokles skromnejší, keďže švajčiarska ekonomika medzi rokmi 2008 a 2020 reálne vzrástla o viac ako 15 %. Medzitým na medzinárodnej úrovni dokázali konkurenčné bankové centrá, najmä Hongkong

---

¹⁸³ STUART, R. 2023. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different?

¹⁸⁴ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 152.

a Singapur, posilniť svoju pozíciu na úkor Zürichu a Ženevy. Posilňovanie finančných centier v Ázii však iba prirodzene odrážalo realitu rastúcej ekonomickej dôležitosti krajín na tomto kontinente.¹⁸⁵

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že napriek kombinácii viacerých šokov spojených s istým poklesom švajčiarskeho bankového sektora v druhej dekáde nového tisícročia, švajčiarske banky naďalej zostávajú dôležitou silou, a to nielen na domácej, ale aj na medzinárodnej úrovni.

---

¹⁸⁵ HERGER, Nils. 2023. *Switzerland and its Banks: A Short History*, s. 152 – 153.

5 Diskusia

V nadväznosti na výsledky diplomovej práce a s cieľom zhodnotiť výsledky čo najobjektívnejšie, je potrebné identifikovať možné obmedzenia práce a spolu s nimi aj priestor na budúci výskum a diskusiu, ktorá by mohla posilniť pochopenie súčasného vývoja švajčiarskeho bankového systému.

Z hľadiska dostupnosti dát ako aj množstva a kvality údajov sa podarilo viesť komplexný výskum založený na dôveryhodných údajoch. Vzhľadom na komplexnosť témy švajčiarskeho bankového systému a jej široký záber však možno za obmedzenie práce považovať zameranie len na vybrané aspekty problematiky, a to konkrétne na výskum súčasnej relevancie bankového tajomstva vo Švajčiarsku ako „bezpečnom prístave“ a na vývoj a súčasný stav problému „too big to fail“ v kontexte jeho regulácie.

Práca v tomto aspekte voľne nadväzuje na predošlé práce a výskumy, ktoré švajčiarsky bankový systém skúmajú ako komplexný celok, vnímaný prostredníctvom detailného vývoja a jednotlivých historických okamihov, ktoré podnietili vývojové trendy a napokon určili súčasnú podobu švajčiarskeho bankovníctva. Práca je zároveň inšpirovaná výskumami špecializovanými na úzku problematiku – konkrétne črty či problémy švajčiarskeho bankového systému, prípadne výskumami prezentujúcimi iba jeden pohľad na vývoj, napríklad legálny alebo ekonomický.

Predkladaná diplomová práca sa od už uskutočnených výskumov odlišuje v poskytnutí komplexnejšieho prehľadu dvoch významných aspektov, pričom prezentované údaje sú často prienikom izolovaného ekonomického, legálneho alebo historického hľadiska, ktoré vyplývajú z doterajších výskumov.

Limitáciou však zostáva záber aspektov, prostredníctvom ktorých charakterizujeme súčasný švajčiarsky bankový systém. Priestor na ďalšie prehľbovanie výskumnej činnosti predstavuje problematika technologických inovácií a digitálnej transformácie ako aj kybernetická bezpečnosť v švajčiarskom bankovníctve. Rovnako vidíme priestor na detailnejšie skúmanie vplyvu problematiky švajčiarskeho bankového tajomstva a hlavne švajčiarskeho problému TBTF na medzinárodné inštitúcie alebo globálny finančný systém.

V nadväznosti na regulačný rámec Bazilej III by sa ďalšie výskumy tiež mohli podrobnejšie venovať aplikovaniu princípov tohto rámca nielen Švajčiarskom, ale aj jednotlivými krajinami, ktoré tento rámec implementovali do vlastných regulačných predpisov. Obdobne môže byť zaujímavé analyzovať následky globálnej finančnej krízy v iných krajinách, so zameraním na ich riešenia a následne ich porovnať so Švajčiarskom.

Záver

Švajčiarske bankovníctvo je svojou jedinečnosťou známe po celom svete a jeho úspech je nepopierateľný. Možno to pripísať predovšetkým jeho statusu „bezpečný prístav“, ktorý si krajina postupne vybudovala v priebehu posledných storočí. Nedávny vývoj v švajčiarskom bankovníctve však poukázal aj na existenciu oblastí, ktoré vyvolávajú otázky, či predstavujú značné výzvy pre súčasnosť, ale aj budúcnosť tohto systému.

S cieľom charakterizovať súčasné trendy sme sa snažili odpovedať na výskumné otázky zamerané na relevanciu bankového tajomstva, respektíve či v súčasnosti naďalej možno pripisovať úspech švajčiarskych bánk práve bankovému tajomstvu. Rovnako sme v práci skúmali vážnosť problému „too big to fail“ v kontexte globálne pôsobiacich systémovo dôležitých bánk Švajčiarska a s tým spojenou otázkou stability švajčiarskeho bankového systému.

V rámci výsledkov analýzy súčasného bankového systému vo Švajčiarsku možno poukázať na to, že za švajčiarskym bankovým úspechom stojí niekoľko faktorov, pričom dominantnými sú stabilný politický ako aj ekonomický systém, stabilná a silná mena a do istej miery aj švajčiarske bankové tajomstvo. V nadväznosti na stanovené výskumné otázky však treba uviesť, že bankové tajomstvo ako faktor úspechu švajčiarskych bánk sa spája primárne s vojnovým obdobím. Hoci bankové tajomstvo v minulosti hralo dôležitú úlohu v švajčiarskom bankovom sektore, jeho význam a účinnosť sa postupne znižuje v dôsledku medzinárodného tlaku a narastajúcej a relatívne prísnej regulácie. Súčasná podoba bankového tajomstva tak skôr naznačuje koniec éry švajčiarskeho bankového tajomstva, pokiaľ ide o faktory motivujúce prílev zahraničného kapitálu do krajiny.

Analýza historického vývoja švajčiarskych bánk poukázala aj na vážny „too-big-to-fail“ problém spojený so systémovo dôležitými bankami. Postupné spájanie do čoraz väčších entít prináša švajčiarskemu bankovému systému vážne dôsledky. Tento fakt potvrdzuje nedávna núdzová akvizícia banky *Credit Suisse* bankou *UBS*, ktorá sa stala najväčšou bankou v histórii švajčiarskeho bankového sektora a zároveň tak predstavuje doposiaľ najväčšiu potenciálnu hrozbu pre švajčiarsku ekonomiku a finančný systém z hľadiska problému „too big to fail“.

Vzhľadom na intenzitu problému „too big to fail“ a početné ekonomické, finančné a regulačné šoky v posledných desaťročiach zaznamenáva švajčiarsky bankový systém v určitých oblastiach pokles. Odhliadnuc od súčasných výziev v podobe zanikajúceho bankového tajomstva a vážneho „too-big-to-fail“ problému, švajčiarske hospodárstvo

v absolútnych hodnotách rastie. Bankový sektor pritom naďalej zohráva mimoriadne dôležitú úlohu a významne prispieva k veľkosti švajčiarskej ekonomiky.

Na záver možno uviesť, že sa vzhľadom na kvalitnú a dostupnú literatúru podarilo komplexne charakterizovať súčasný bankový systém Švajčiarska v kontexte jeho historického vývoja, ale aj nedávnych zmien. V tejto súvislosti práca identifikovala silné stránky švajčiarskeho bankovníctva a zároveň poukázala na výzvy vyplývajúce zo súčasného vývoja.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje:

- 1) CASSIS, Youssef, *Capitals of Capital: The Rise and Fall of International Financial Centres 1780-2009*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, 408 s. ISBN 978-0521144049.
- 2) HERGER, Nils. *Switzerland and its Banks: A Short History*. Bern: Springer Nature Switzerland AG, 2023. 183 s. ISBN 978-3-031-35903-3.
- 3) MEIER, Henri B. a kol. *Swiss Finance*. Palgrave Macmillan, 2023. 612 s. ISBN 978-3-031-23193-3.
- 4) RITZMANN, Franz. *Die Schweizer Banken: Geschichte, Theorie, Statistik*. Bern: Haupt, 1973. 387 s. ISBN 3258020388.
- 5) VOGLER, Robert U. *Swiss Banking Secrecy: Origins, Significance, Myth*. Zürich: Association for Financial History, 2006, 106 s. ISBN 3-95227-7-2.

Články v odborných vedeckých publikáciách a žurnáloch:

- 6) AFZALI, Mohammad Arbab a kol. Can the transition from Basel II to III change the monetary policy impact on the Iranian economy and banking system? In: *Economy Analysis and Policy* [elektronický zdroj]. Elsevier, 2023, roč. 77, s. 357-371. [cit. 2024-10-02]. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eap.2022.11.018>. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0313592622002028>
- 7) BALTENSBERGER, Ernst – KUGLER, Peter. A Chronological Review of Swiss Monetary History in the Nineteenth and Twentieth Centuries. In: *Swiss Monetary History since the Early 19th Century* [elektronický zdroj]. Cambridge University Press, 2017, s. 19-130. [cit. 2024-14-01]. DOI: 10.1017/9781108185523.004. Dostupné na: <https://www.cambridge.org/core/books/swiss-monetary-history-since-the-early-19th-century/chronological-review-of-swiss-monetary-history-in-the-nineteenth-and-twentieth-centuries/80CA1F2EBB68B18E047236CB1BA2339E>
- 8) BALTENSBERGER, Ernst – KUGLER, Peter. Key Questions and General Insights from Swiss Monetary Experience. In: *Swiss Monetary History since the Early 19th Century* [elektronický zdroj]. Cambridge University Press, 2017, s. 131-226. [cit. 2024-14-01]. DOI:10.1017/9781108185523.011. Dostupné na: <https://www.cambridge.org/core/books/swiss-monetary-history-since-the-early->

19th-century/key-questions-and-general-insights-from-swiss-monetary-experience/BB45B23949AA3ABC7E33E4802FC543FE

- 9) CAPIE, Forrest a kol. The Development of Central Banking. In: *The Future of Central Banking* [elektronický zdroj]. Cambridge University Press, 1994, 261 s. [cit. 2024-14-01]. ISBN 9780521496346. Dostupné na: https://eprints.lse.ac.uk/39606/1/The_development_of_central_banking_%28LSERO%29.pdf
- 10) CHAIKIN, Davin. Policy and Fiscal Effects of Swiss Bank Secrecy. In: *Revenue Law Journal* [elektronický zdroj]. 2005, roč. 15, č. 1, s. 90-110. [cit. 2024-19-01]. DOI:10.53300/001c.6682. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/27826954_Policy_and_Fiscal_Effects_of_Swiss_Bank_Secrecy
- 11) FREI, Daniel. Das Washingtoner Abkommen von 1946 : ein Beitrag zur Geschichte der schweizerischen Aussenpolitik zwischen dem Zweiten Weltkrieg und dem Kalten Krieg [elektronický zdroj]. In: *Schweizerische Zeitschrift für Geschichte* [elektronický zdroj]. 1969, roč. 19, s. 567-619. [cit. 2024-14-01]. Dostupné na: https://www.legalanthology.ch/t/frei_washingtoner-abkommen_1969.pdf
- 12) GUEX, Sébastien. The Origins of the Swiss Banking Secrecy Law and Its Repercussions for Swiss Federal Policy. In: *The Business History Review* [elektronický zdroj]. The President and Fellows of Harvard College, 2000, roč. 74, č. 2, s. 237-266 [cit. 2024-19-01]. DOI: 10.2307/3116693. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/3116693>
- 13) HERGER, Nils. Regulated free banking in Switzerland (1881–1907). In: *Swiss Journal of Economics and Statistics* [elektronický zdroj]. 2021, roč. 157, 12 s. [cit. 2024-14-01]. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41937-021-00078-w>. Dostupné na: <https://sjes.springeropen.com/articles/10.1186/s41937-021-00078-w#citeas>
- 14) MUELLER, Kurt. The Swiss Banking Secret: From a Legal View. In: *The International and Comparative Law Quarterly* [elektronický zdroj]. Cambridge University Press, 1969, roč. 18, č. 2, s. 360-377 [cit. 2024-19-01]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/757529>
- 15) VOGLER, Robert U. The genesis of Swiss banking secrecy: political and economic environment. In: *Financial History Review*. [elektronický zdroj]. Cambridge University Press, 2001, roč. 8, č. 1, s. 73-84 [cit. 2024-19-01]. Dostupné na: <https://www.cambridge.org/core/journals/financial-history->

review/article/abs/genesis-of-swiss-banking-secrecy-political-and-economic-environment/15F8C13B5D026B575FC1C445CC33B081

Elektronické zdroje:

- 16) BERNI, Marcel. Why Switzerland Will Stick to Neutrality. [elektronický zdroj]. LAWFARE, 2023. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://www.lawfaremedia.org/article/why-switzerland-will-stick-to-neutrality>
- 17) BRAUN, Christian a kol. The restructuring of the Swiss banking system. [elektronický zdroj]. Bank for International Settlements, 1999, s. 70-97. [cit. 2024-08-02]. Dostupné na: <https://www.bis.org/publ/confp07d.pdf>
- 18) CORPORATE FINANCE INSTITUTE. Safe Haven. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/career-map/sell-side/capital-markets/safe-haven/>
- 19) CREDIT SUISSE. Credit Suisse. Our company. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-16-01]. Dostupné na: <https://www.credit-suisse.com/about-us/en/our-company.html>
- 20) DER BUNDESRAT, Bericht des Bundesrates zu den systemrelevanten Banken. [elektronický zdroj]. 2021, 17. s. [cit. 2024-10-02]. Dostupné na: <https://www.news.admin.ch/newsd/message/attachments/66982.pdf>
- 21) DER BUNDESRAT, Quellensteuerabkommen mit dem Vereinigten Königreich wird aufgehoben. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-24-01]. Dostupné na: <https://www.admin.ch/gov/de/start/dokumentation/medienmitteilungen.msg-id-64508.html>
- 22) EIDGENÖSSISCHES DEPARTEMENT FÜR AUSWÄRTIGE ANGELEGENHEITEN. Banken und Versicherungen. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-17-01]. Dostupné na: <https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/de/home/wirtschaft/finanzplatz/banken-und-versicherungen.html>
- 23) EIDGENÖSSISCHES DEPARTEMENT FÜR AUSWÄRTIGE ANGELEGENHEITEN. The neutrality and the sanctions of Switzerland. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://www.eda.admin.ch/missions/mission-eu-brussels/en/home/key-issues/neutralitaet-der-schweiz.html>
- 24) EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. Unterschied zu Stabilisierung UBS, SWISS, AXPO und zu COVID-19-Krediten. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-

- 10-02]. Dostupné na:
<https://www.efd.admin.ch/efd/de/home/finanzplatz/uebernahme-credit-suisse-ubs/unterschied-cs-ubs-stabilisierung-ubs-swiss-axpo-covid.html>
- 25) EIDGENÖSSISCHES FINANZDEPARTEMENT. «Too big to fail»-Regulierung. [elektronický zdroj]. 2024. [cit. 2024-10-02]. Dostupné na:
<https://www.efd.admin.ch/efd/de/home/finanzplatz/uebernahme-credit-suisse-ubs/tbtf-regulierung.html>
- 26) FINMA. Systemrelevante Banken [elektronický zdroj]. [cit. 2024-15-01]. Dostupné na:
<https://www.finma.ch/de/durchsetzung/resolution/too-big-to-fail-und-systemstabilitaet/systemrelevante-banken/>
- 27) FINMA. Too big to fail and financial stability [elektronický zdroj]. [cit. 2024-09-02]. Dostupné na:
<https://www.finma.ch/en/enforcement/recovery-and-resolution/too-big-to-fail-and-financial-stability/>
- 28) INVESTOPEDIA. Rizikovo vážené aktíva. (Risk-Weighted Assets). [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2024-10-02]. Dostupné na
<https://www.investopedia.sk/2020/11/24/rizikovo-vazene-aktiva-risk-weighted-assets/>
- 29) SCHWEIZER-BANKEN.INFO. Banken in der Schweiz. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-17-01]. Dostupné na:
<https://www.schweizer-banken.info/schweiz.htm>
- 30) STAATSSEKRETARIAT FÜR INTERNATIONALE FINANZFRAGEN. Änderung der Eigenmittelverordnung zur Umsetzung der finalen Basel III Standards tritt 2025 in Kraft [elektronický zdroj]. [cit. 2024-14-01]. Dostupné na:
<https://www.sif.admin.ch/sif/de/home/dokumentation/medienmitteilungen/medienmitteilungen.msg-id-99067.html>
- 31) SMITH, Adam. The Wealth of Nations [elektronický zdroj]. Jim Manis, 2005, 785 s. [cit. 2024-14-01]. Dostupné na:
<https://www.rrojasdatabank.info/Wealth-Nations.pdf>
- 32) SNB. Bericht zur Finanzstabilität 2023 [elektronický zdroj]. Zürich: Schweizerische Nationalbank, 2023, 51 s. [cit. 2024-15-01]. ISSN 1662-7261. Dostupné na:
file:///C:/Users/Hp/Downloads/stabrep_2023.de.pdf
- 33) STUART, Rebecca. Swiss banks now and in the global financial crisis: is this time different? [elektronický zdroj]. Economics Observatory, 2023. [cit. 2024-15-01]. Dostupné na:
<https://www.economicsobservatory.com/swiss-banks-now-and-in-the-global-financial-crisis-is-this-time-different>

- 34) SWISS BANKING LAWYERS. Nachlass, Erbe & Erbschaft – Bankkonto in der Schweiz geerbt? [elektronický zdroj]. [cit. 2024-20-01]. Dostupné na: <https://swiss-banking-lawyers.com/de/nachlass-erbe-erbschaft-schweiz/#5>
- 35) SWISS BANKING LAWYERS. How strong is Swiss banking secrecy in 2023? Here is the truth! [elektronický zdroj]. [cit. 2024-24-01]. Dostupné na: <https://swiss-banking-lawyers.com/swiss-banking-secrecy/#ftoc-heading-6>
- 36) TAX JUSTICE NETWORK. Financial Secrecy Index 2022. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-24-01]. Dostupné na: <https://fsi.taxjustice.net/>
- 37) THE WORLD BANK. Inflation, consumer prices (annual %) - Switzerland, Euro area, United States, World. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2022&locations=CH-XC-US-1W&start=1993>
- 38) TRADING ECONOMICS. Switzerland Interest Rate. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://tradingeconomics.com/switzerland/interest-rate>
- 39) UBS. Annual Report 2012. [elektronický zdroj]. 2013, 510 s. [cit. 2024-10-02]. Dostupné na: <https://www.ubs.com/global/en/media/display-page-ndp/en-20130314-20130314a.html>
- 40) ZARIFEH, Ramsey. Time runs out for numbered bank account [elektronický zdroj]. Swissinfo, 2014. [cit. 2024-21-01]. Dostupné na: <https://www.swissinfo.ch/eng/time-runs-out-for-numbered-bank-account/3869880>

Právne dokumenty:

- 41) Federálny zákon o bankách / Bundesgesetz über die Banken und Sparkassen. [elektronický zdroj]. [cit. 2024-20-01]. Dostupné na: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/51/117_121_129/de
- 42) Federálny zákon o exekúcií a konkurze / Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs [elektronický zdroj]. [cit. 2024-20-01]. Dostupné na: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/11/529_488_529/de
- 43) Federálny zákon o boji proti praniu špinavých peňazí a terorizmu financovania terorizmu / Bundesgesetz über die Bekämpfung der Geldwäscherei und der Terrorismusfinanzierung [elektronický zdroj]. [cit. 2024-20-01]. Dostupné na: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1998/892_892_892/de